

MAYIS
İKİBİN
ONSEKİZ
SAİT
FAH
sayısı

LAFAZAN

RASİM ÖZDENÖREN OĞUZHAN ÇAKIROĞLU TAHA ÇAPKAN
BÜŞRA YAVUZ NURSİMA AKÇA DİLAN BOZYELE DOĞUKAN ADİL
ZÜLAL EZGİ TELLİ ŞENOL DANIŞMAN HİLAL ÇİFCİOĞLU EZGİ DALAŞMETOĞLU
MUHAMMED FURKAN ARIK BÜŞRA ŞENTÜRK AYŞEGÜL KATIRCI BEGÜM AKGÜN MERVE DEMİR

GÖL
ANA
DOLU
KÜLTÜR
SANAT

— Ahmet 15 —

H. K. K. K.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbin afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı!
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder-varsa-taşım,
Her cerihamdan, ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl

Mehmet Akif ERSOY

Gençliğe Hitabe

Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kasedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hatta hiyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr-ü zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti'ni kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

M. Akif ERSOY

LAFAZAN

Künye

göl anadolu lisesi
adına imtiyaz sahibi
ismail küçükkahveci

yayın kurulu
şenol danışman
emin tutuk
metin arabacı
emrah çelikkol

genel yayın yönetmeni
oğuzhan çakıroğlu

yazı işleri yönetmeni
ezgi dalahmetoğlu

editör
hilal çifcioğlu

editör
satı safran

editör
merve demir

bilgi işlem
tahir yılmaz

illüstrasyon tasarımları
ethem onur bilgiç
cansu aslan
begüm akgün

grafik tasarım
ahmet cindioğlu

**GÖL
ANA
DOLU
KÜLTÜR
SANAT**

ilk baskı

otuz iki bin sayfa

on bir kilometre uzunluğunda kağıt

yedi bin yedi yüz seksen kelime yazı

içindekiler

gül yetiştiren adam: rasim özdenören ile röportaj	ezgi dalahmetoğlu	7
ebter	oğuzhan çakıroğlu	8
madame bovary c'est moi	taha çapkan	9
zor zamanlar tarifi	büşra yavuz	11
küçük kırmızı balon	nursima akça	12
dilan bozyel ile kim o?	oğuzhan çakıroğlu	13
gardıroptaki güve kolonisi	doğukan adil	14
mar adentro	zülal ezgi telli	16
şu yaşlılığın getirdikleri	hilal çifcioğlu	18
beyaz mantolu adam'ın olmayan gölgesi	muhammed furkan arık	20
çaydanlık	büşra sentürk	23
sait faik "tutunamayanlar, küçük insanlar"	merve demir	24
nazım hikmet "yaşamak güzel şey be kardeşim!"	senol danışman- doğukan adil-ezgi dalahmetoğlu	25
bir parça şeker	aysegül katırcı	27
okul başarıları	merve demir	29

Gül Yetiştiren Adam: Rasim Özdenören İle Röportaj

Ezgi DALAHMETOĞLU

Biz tavsiye üzerine eşimizi gördük, sevdik, beğendik. O da bizi gördü, sevdi, beğendi. Araya ailelerimiz girdi. Bir bakıma görücü usulü gibi oldu. Neticede işte ailelerin araya girme suretiyle yuvamızı kurdular. 70'ten bu yana mutlu bir hayatımız mevcut, bir oğlum bir kızım var. Kızımdan 3 tane torunum var.

Gül Yetiştiren Adam kitabınızda "Gününü değerlendirmeye bakacaksın" diyorsunuz. "Bugün son günümüş gibi yaşayacaksınız!" Çocuk buna karşılık bahçede gezinmeyi bırakıp ağlamayı tercih edeceğini dillendiriyor. Ve insanın her zaman ağlayamayacağını öyle zamanlarda da ağlar gibi durmak gerektiğini yazmışsınız. Bunun sebebi hüznün kalbi güzelleştirdiği için mi?

Yedi Güzel Adam'dan birisiniz, Cahit Zarifoğlu yazıyor şiirinizi ve oldukça uzun bir şiir. Bu da dostluğunuzu gösteriyor bana kalırsa. Her bölüm başında "kan, aşk yar, bela, dağ, sofraya görür ve gereğini beller" şeklinde ifadeler var. Zarifoğlu'na göre siz hangisini temsil ediyorsunuz ve sebebi nedir?

Bunun cevabı bende yok, bunun cevabı Cahit Zarifoğlu'nda. Kaldı ki o şiir belli şahıslar gözetilerek yazılmış değil; orada "Yedi Güzel Adam" diyor ama yedi kişi de değil onlar. Bir yoruma göre yediden az, bir başka yoruma göre yediden fazla. Orada yedi sembolik bir rakam. Mesela bakıyorsun Hz. Musa ile ilgili telmihler var. Ama aynı bölümde Hz. Musa ile hiç ilgisi olmayan bir yerlere atıfta bulunmuş. Bakıyorsun Sultan Abdülhamit Han olduğunu düşünüyorsun ama hemen bir alt mısradaki farklı anlamlar var. Yani o şiirin adı Yedi Güzel Adam diye yedi kişiden oluşmak zorunda değil. Dini folklorlarda 3'ler, 7'ler, 40'lar diye anılan zümreler var. 3'ler diye anılanlar aslında üç kişiden ibaret değil, muhtelif öbekler halinde beş de olabilir iki de olabilir. Mutlak rakamlar diye düşündüğümüzde yanılırız.

Sizin için sevgi ne ifade ediyor, sevgiyi nasıl tanımlarsınız?

Sevgi paylaşmaktır, sevgi vermektir. Seviyorsan verirsin; kendinden, tecrübenden, düşüncenden, malından, mülkünden. Aşk bağlamındaki sevgiyle baba-oğul, anne-kardeş, dost-arkadaş sevgisi birbirinden farklıdır. Sevgi ister aşk bağlamında olsun ister alelade olsun, her ikisi de vermeye tâbidir, vermeyi buyurur karşılık beklemeden.

Siz eşinizle nasıl tanıştınız peki, sizin evliliğiniz nasıl oldu? Kendisi de buradayken merak ettim bakın.

O cümle aslında yazarın cümlesi değil; Hz. Ebubekir'in lafına bir atıfta bulunma. "Ağlayanlar ağlasınlar, ağlayamayanlar da ağlar gibi dursunlar." Ağlama bir dikkat emaresi, dikkat unsuru; kalbin uyanık kalmasıyla alâkalı bir husus.

Kuyu kitabında modern Yusuf'u anlatıyorsunuz. Yusuf'un kendini ararken kaybolması, nefsinden kurtulmaya çabalarken arafın içine girmesi. Ve her insan yaşamında bir şeyler arar, bunların en büyüğü de kendisidir. Ve insan kendini bulduğunda Yaradan'a kavuşmuş olur. Peki, sizce bu tam olarak nasıl olur, insan Yaradan'ı tam olarak nasıl anlar?

Hz. Ebubekir tavaf esnasında şöyle dua etmiş: "Ya rabbi ben cennet arzusuyla sana ibadet ediyorsam beni cennetinden mahrum et. Ve cehennem azabı korkusuyla sana ibadet ediyorsam beni cehennem azabıyla cezalandır." Bu nedir? Bu şu manaya geliyor; ben sana ne cennet hevesiyle ne cehennem korkusuyla ibadet ediyorum. Ben sana sen olduğun için ibadet ediyorum, senin rızan için ibadet ediyorum. Her birimizin cenneti tahayyül edişi birbirinden farklıdır.

Bildiğim kadarıyla 77 yaşındasınız, ben de 18 yaşındayım. Siz, bu yaşlarınıza dönebilseydiniz bu yaşınızdan o yaşınıza tavsiye olarak neler söylemek isterdiniz?

Okumadığım kitaplar var, onları okumaya öncelik verirdim. Geri gelmeyen tek husus zaman olduğu için vaktimi daha kıymetli geçirmeye çalışırdım; 18 yaşına gidemiyorum bakın. Ama boşa geçirdiğimiz zamanları gerçekten boşa mı geçiriyoruz diye de düşünmek lazım. Bunlardan pişman mı olmalıyız? Hayır.

Bu yazımızı pek çok yazar ve şair adayı okuyacaktır, son olarak onlara ne söylemek istersiniz?

Kesinlikle yazmaya devam etsinler.

Ebter

Oğuzhan ÇAKIROĞLU

adam, kalem dediği riyakar kelim tüccarını eline aldı.
yüreğinde postmodern bir bunalımın
ve alnındaki antik yazgının senaryosu vardı.
günceesinde henüz demini almamış günlerin acısı
ve dilinde henüz kurumuş putların kanı olmasa
bunun, elbette bir anlamı olabilirdi.
fakat adam, yüreğindeki putları kırılmalı, yıllar olmuştu.
bu, despot bir devrimin ruhundaki ilk yansımalarıydı.
zihninde devrimine direnmekte olan tutsak bir demokrat;
ölüm denen tamahsız gönül eczası
henüz, varlığından haberdar olmadığı günlerinden
onu da silecekti, farkındaydı.
solgun yüzüne süngüleriyle esmekte olan rüzgar
ve kurak yalanlarla yüreğine örülmüş ağlar,
bayat kelimeleri zihninden silmeye yetmiyordu artık.
çirkin bir elektra gibi dinlemek mecburiyetindeyken tüm
bunları
damarlarında gezinmekte olan tütün
ve taze kurumuş merkep kanı
yüreğindeki acıları susturmaya kâfi gelmiyordu artık.
gündüzleri boynuna doladığı kızıl köklü organ
uykusuz gecelerin zaptına fayda olmamaktaydı.
yine o teheccüd dolu gecelerin birinde
adamın yüreğinde bir yaban ve ellerinde yüreği vardı adamın.
yaşam kaygısı kasıklarından bir nehir gibi yol almaktayken
çekmecesinde biriktirdiği günahları koydu adam masaya.
yükselmişti intikam mahkemelerinin, insafsız ve de insansız
yargılarınca.
kanlı bir ihtilalin acıları veba gibi sarmaktayken yüreğini
ölüm denen tamahsız gönül eczası,
telaşına sakladığı secdesinde yakaladı adamı.
ve anlamaktaydı ki adam
hakikat, asıl manasını, işte o zaman kavradı.
bir yaban önünde eğilmiş kısrak
ilaveten bayat kelimeler arasında süzülmekte olan kan
çaresiz bir ölümün varlığını aratmaktaydı.

kadehler gökyüzünde biriktirdiği yaşlarıyla dolmaktayken
minareler de onun için bir anlam kazanmıştı.
adam, yüreğindeki postmodern bunalımın
ve alnındaki antik yazgının ederinde bulamadığını
bir yabancıнын pençelerinde bulmuştu ansızın.
yaban, önce yüreğini parçaladı adamın.
dilinde, yezidin kurumuş kanını kazıdı elleriyle
ellerinde, kanı vardı adamın.
ve serkeş bir naat gibi yükselerek ebter
yüreğinden, kevserin hırçın pençeleriyle canını aldı adamın.
gök, kanlı bir isyanın bayrağıydı artık.
çamurdan bulanmış bedenleri
çamursuz beklerdi tanrı.
fakat sular, kurak bir rençberin ellerindeyken,
toprak, lehçesini kaybetmiş paslı bir vücut kadar yabancıydı
tanrının.
yüzünde hükümsüz bir ölümün kırgınlığıyla döktü son
gözyaşlarını.
dilinde dizginlenmiş solgun süngüler
ve lahdinde kederli çelenklerle
hepsi, eşyanındı artık.
eğer kollarını açsaydı ebter, ruhsuz bir keder gibi sarılırdı ona.
lakin şakaklarında ne naralar atan bir busenin
ne de alnındaki suskun bir filintanın varlığından haberdardı o.
ebter, hep aynıydı.
ebter, hep yalnız kalacaktı.

Madame Bovary C'est Moi

Taha ÇAPKAN

İncelememize yönelmeden evvel birkaç mühim noktaya değinmek durumundayız. "Popülist" diye tabir ettiğimiz, okura en ufak bir yarar sağlamayan "kapak arası kağıt"ların kitapevlerini kasıp kavurduğu şu dönemde, unutulmaya yüz tutmuş klasikleri hatırlatmayı kendimize görev bildik. Yazımızda kült eser Madam Bovary ile beraber olacağız. Öncelikle siz değerli okurlarımızın duyacağını umduğumuz merakınızı zedelememek adına biricik romanımızın olay akışı içerisinde gerçekleşecek mevzulardan bahsetmeyeceğimizi temin ediyoruz. Ancak incelememizin daha nitelikli olması adına yer yer kesitler vereceğiz.

Dev Fransız yazar Gustave Flaubert'in Madam Bovary'si 19. Yüzyıl Fransız kadınının hızla değişen sosyal ve kültürel yapının kısıkaçları arasında ezilişini, bu bunalım içerisinde yaşadığı derin sancılarını anlatıyor. Madam Bovary'nin daraltıcı taşra yaşamını, iç dünyasında meydana gelen gelgit ve buhranlarını, yavaş yavaş mutlak hataya doğru yönelişini ve tüm bunlar süregelirken hayatının ona verdiği yanıtları oldukça şeffaf bir tarzla işliyor üstat.

Kitap bir erkek çocuğunun tasviri ile başlıyor. Asosyal, utangaç, çekingen, beceriksiz, şaşkın, okulda ne yapacağını bilmeyen hatta ismini dahi söyleyemeyen bir çocuktur. Onun adı Charles Bovary. Charles sayfalarca tanıtılıyor. Okurda en ufak merak uyandırmayan bu sıradan karakter. Hemde 1. Kişi ağzından. Anlatıcı sınıf ortamındaki bir öğrenci midir?

Hayır. Peki ya bir öğretmen? Hayır. Mevzunun enteresan tarafı şudur ki bu bölümden sonra bitişe kadar 3. Kişi ağzından ilerleyen roman burada 1. kişi ağzını tercih etmiştir. Biz bu durumu şu şekilde açıklıyoruz; Eğer anlatıcı gerçek olsaydı bu kadar silik bir karakter hakkında muhakkak hiçbir şey hatırlamayacaktı. İlahi bakış açısı olsaydı da okur Charles'ı karakterden saymayacak, onu benimsemeyecekti. İşte biricik romanımız yazarın anlatım becerilerindeki otoritesi ve hâkimiyetinin resmen şovu ile başlıyor. Üstat Flaubert tecrübesini savuşturuyor. Anlatıcı sahneye konumlandırılmış gizli bir varlıktır:

Bahsettiğimiz gibi Charles Bovary sayfalarca –tabiri caizse- iliklerine kadar tasvirleniyor. Günlük hayatımızdaki romanların ana karakterlerinin dahi 2-3 sayfa anlatılıp geçilmesi gibi kaliteyi düşüren unsurlar Charles Bovary'nin ana karakter olma zannını okurda kaçınılmaz hale sokuyor. Ancak ondan sonra başlangıçtan beri hissedilen fakat dillendirilemeyen pasifliği dindirecek birisi çıkagelir. Üstadın onu bize öyle bir fevkaladelikle tanıtmayı ile farkına varınız ki sayfalarca tasvirlenen Charles Bovary, asıl ana karakteri yüceltme yolunda kullanılan birer unsurdur. O karakter: Emma Bovary.

Madam Bovary ilgisizliğin ve sonsuz arayışın özgür iç çekişini yansıtır. Gözü hep yükseklerde. Onun bu arayışının sebebi derinden etkilendiği romantik kitaplardır. Yaşamı ulaşma, elde etme, sahip olma amelleri çerçevesinde şekillenmiştir. Ahım şahım güzellikte olmamakla birlikte hayal gücü yüksektir. Nitekim gelecekte umudu ve beklentisi oldukça fazla olan Emma elbet o korkunç hataya düşecektir: İhanet.

Günlerden bir gün Emma'nın eline bir balo fırsatı geçer. Üstat Flaubert bu baloyu bizlere öyle bir resmeder ki bir Vikont olur sahnede Vals ederiz:

"Kadri bitince salonun ortası boş kaldı. Erkekler öbek öbek ayakta durarak konuşmaya, üniformalı uşaklar da kocaman kocaman tepşiler getirmeye başladılar. Sıra sıra oturan kadınlar, üstleri resimli yelpazelerini sallıyorlar, çiçek demetleri yüzlerdeki gülümseyişleri yarı saklıyor, alttan tıpalı şişeler yarı açık ellerde döniyordu. Bu ellerdeki beyaz eldivenler tırnakların biçimlerini belli ediyor, bilek hizasında eti sıkıyorlardı. Dantel süsler, elmas iğneler, madalyonlu bilezikler titreşiyor, göğüslerde ışılıyor, çıplak kollar üzerinde hisriyordu. Alınlara iyice yapıştırılıp ensede bükülmüş saçların üzerinde demet, salkım ya da dal halinde sevdâ ve narçiçekleri, yaseminler, başağı andırıcasına sıralanmış çiçeklerle mavi mavi peygamberçiçekleri vardı. Köşelerinde akıllı uslu oturan asik yüzlü anneler, sarık biçimi kırmızı başlıklar giymişlerdi."

Emma'nın hayallerindeki eş olma yolunda fındık kabuğunu dahi doldurmayan Charles Bovary okul hayatında olduğu gibi iş hayatında da fazlasıyla başarısızdır. Çok büyük hedefler ile adım attığı bir insanın hayatının işkenceye çevrilmesiyle sonuçlanan "topallığa son projesi" gibi birçok girişimi gerisinde ancak hayal kırıklıkları bırakmıştır.

Yazar, Madam Bovary'nin iç dünyasına inerek kocasını aldatmasının nedenlerini açıklamak istemez. Emma gerek gençliği gerek peşi sıra takılıp sürüklendiği sosyetik yaşam hayalleri neticesinde sürekli duygu değişimleri yaşamaktadır. Emma giyim kuşamda, ev düzenlenmesinde, konuşma tarz-üslubunda, davranış ve hareketlerinde pek mahirdir. Dış dünyadan insanlığını yitirmiş, itimsiz, ahlaksız gibi gözüke de darağacında son bir nefes için çırpıncasına hayallerine ulaşmak isteyen bu kadın hakikatte sevilme istiyordur.

Madam Bovary aynı zamanda betimlemeleri ve tasvirleri ile nam salmış bir romandır. Bunu Flaubert'in ressamlık mesleğinden kaynaklanan gözlem yeteneğine bağlıyoruz. Bu kısımlardan birisini sizin kitabımıza olan merakınızı artırmak amacıyla paylaşmak isteriz:

"Yokuşta, elinde sopasıyla posta arabalarının ortasında serseri gibi dolaşan bir yoksul vardı. Sirtına yırtık pırtık giysiler geçirmişti. Leğen gibi yuvarlak, kunduz tüyünden şapkası yüzüne doğru inmişti; yalnız, şapkayı çıkardığı zaman göz kapakları yerine, ortaya iki tane açık, kan çanağı gibi göz çukuru çıkıyordu. Bu çukurun etleri, kırmızı parçalar halinde tarazlanmıştı; buralardan akan sular da burnuna kadar olan yeri yeşil kabuklar halinde kaplamıştı. Adam ikide bir, delikleri kapkara burnunu çekiyor, konuşurken budalaca bir gülüşle başını arkaya atıyordu; o zaman, sürekli bir hareketle sağa sola devirdiği mavimsi gözbebekleri şakaklara doğru gidip bu cılk yaranın kenarına çarpıyordu."

Flaubert bu romanın yayınladığında Fransa'da yer yerinden oynamıştır. Zira evli bir kadının kocasını aldatması o zamanlar için bir suçtur. Ancak Flaubert'in asıl hedefi Halit Ziya Uşaklıgil'in Aşk-ı Memnu'sunda olduğu gibi bu ahlaksızlığı yargılamaktır.

Üstat romanında sokak detaylandırmalarını da titizlikle işliyor. Günümüz romanlarında birkaç cümle ile geçiştirilen semt, sokak tasvirlerinden sonra Flaubert'in resmedişinin sizde bırakacağı halüsinasyon etkisine engel olamayacaksınız. Sizlerle küçük bir eczane tasvirini paylaşmak isteriz:

"Bakışları en çok çeken yer, "Lion d'Or" Hanı karşısında, Bay Homais'nin eczanesidir! Hele akşamları, eczanenin lambası yanıp da camekâni süsleyen kırmızı-yeşil kavanozlar renkli çifte ışıklarını ta ileriye, yere doğru serperken bu ışıkların ardından, tıpkı bir havai fişegün aydınlığının içinde olduğu gibi masasına dayanmış duran eczacının gölgesi görünür. Eczacının dükkânı yukarıdan aşağıya doğru türlü türlü harflerle yazılmış kelimelerle kaplıdır. Bunlar Vichy, Seltz ve Bareges suları, kan temizleyici macunlar, Raspail müşhil şurubu, Arap kavvet macunu, Darcet pastilleri, Regnaoult merhemi, sargı bezleri, banyolar, tıbbi çikolatalar ... gibi şeylerdir. Bütün dükkânın genişliğini kaplamakta olan tabelada, yaldızlı harflerle "Homais Eczanesi" yazılmıştır. Ayrıca dükkânın bitiminde, tezgâhın üzerine yerleştirilmiş büyük terazinin arkasındaki bir camlı kapının üzerinde "Laboratuvar" diye bir yazı görülür. Bu camlı kapının ortalarında da kara zemin üzerine yaldızlı harflerle yazılmış "Homais" adı bir kere daha karşınıza çıkar."

Flaubert bu roman çıktıktan 3 ay sonra kendisine açılan bir dava ile sarsılır. Davanın nedeni Madam Bovary romanının ahlaksal çöküntüye yol açmasıdır. Mahkemeye çıkarılan Flaubert, "Madame Bovary c'est moi!" (Madam Bovary benim!) diyerek kendisini savunmuştur. Kendisinin Madam Bovary olduğunu ve bunun bir roman kahramanı olduğunu söylemiştir.

Madam Bovary bilindiği üzere kuvvetli realist roman olmakla beraber romantizm de bir tepki olarak değerlendirilebilir. Nitekim romantizmde evlilik kutsaldır. Yazar "evli kadınlar aşık olamaz" tezini çürütür. Bu kutsallığa sürülen leke hiç de basit bir bez darbesiyle silinmeyecektir. Her şeyden öte olan gurur ve haysiyetini kaybeden Emma Bovary'nin sürükleneceği kaçınılmaz sonu merak ediyor iseniz hemen elinize bir "Madam Bovary" alıp okumaya koyulmanızı tavsiye ediyoruz.

Son olarak, okumanız halinde biricik romanımız Madam Bovary'nin İletişim Yayınevi – Samih Tiryakioğlu ve Can Yayınevi – Tahsil Yücel çevirisini öneriyoruz.

Eğer siz değerli okurlarımızda incelememizden geriye değeri paha biçilemez klasiklerden bir nebze olsun tat bırakabiliysek ne mutlu bize!

Zor Zamanlar Tarifi

Büşra YAVUZ

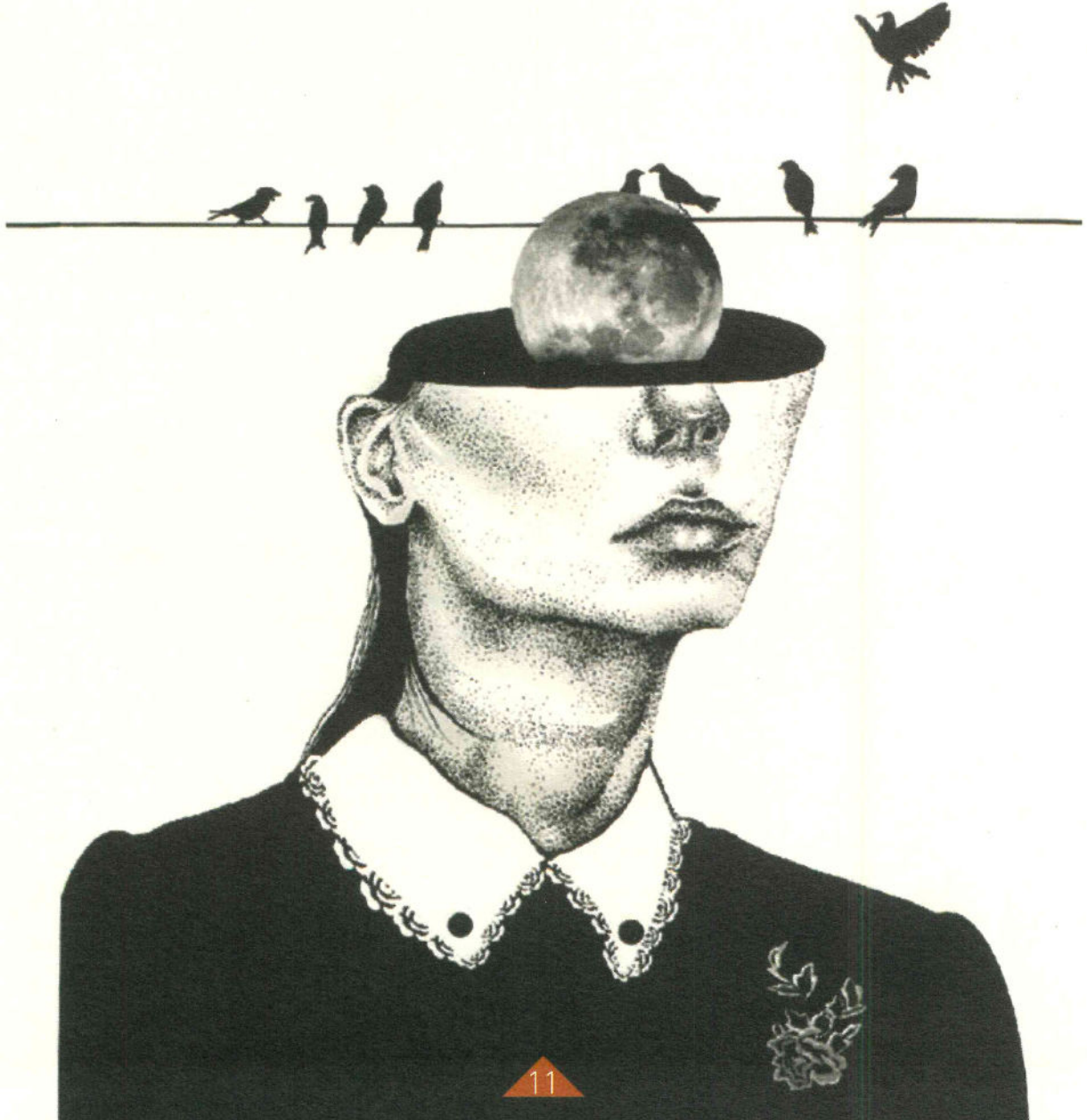

Her sabah mezarlık yolumun üstü
Mümkün değil hayatta ucuz yaşamak
Yokuş yukarı çıkıyor sabrım bugünlerde
Kavgalıyım gurbetle, ayrılık, dertli başıma

“İdare ederim” biri sorduğunda halimi
Şükür unutulmuşsa alelade söyleniyorsa ya da
Zikir bozukluğu tanısı, hepsi bu

Olmadık zamanlarda atıyor kalbim
Sözleşmiş gibi kalubelada
Zaman kolumdaki saat, dinmez yara
Vitrin camlarında kalmalıydı merak
Tutulduk mu fani çarka!

Kalburüstü yaşamak bizimkisi
Biraz ondan biraz bundan koleksiyonu
Ama en çok yetişmek telaşı
Açan çiçekler gibi apartman boşluklarında.

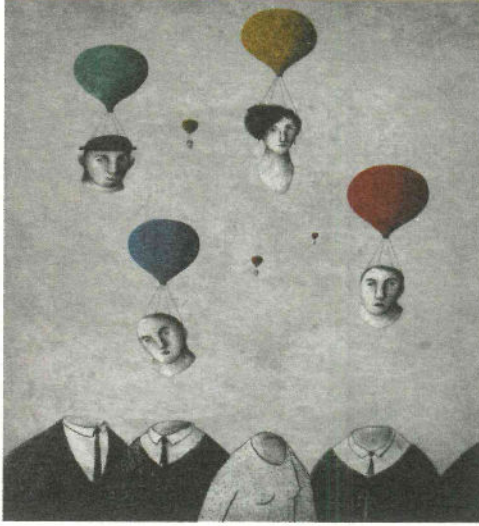

Küçük Kırmızı Balon

Nursima AKÇA

*Dünyayı verelim çocuklara hiç değilse bir günlüğüne
alıllı pullu bir balon gibi verelim oynasınlar
oynasınlar türküler söyleyerek yıldızların arasında
dünyayı çocuklara verelim
kocaman bir elma gibi verelim sıcacık bir ekmek somunu gibi
hiç değilse bir günlüğüne doysunlar
bir günlük de olsa öğrensin dünya arkadaşlığı
çocuklar dünyayı alacak elimizden
Ölümsüz ağaçlar dikecekler*

Nazım HİKMET

Kuzgun karası saçlarının fütursuzca uçtuğu kafasını sokağın köşesinden uzattı. İş çıkış saatine denk gelmiş olduğundan olacak; yollar, kaldırımlar, mağazalar tıklım tıklım doluydu. Menekşe moru, parıltılı gözlerini etrafta gezdirdi. Ellerinde bin bir çeşit oyuncakla bir çocuk alayı geçiyordu önünden. Babalarının, annelerinin ellerini sıkı sıkıya tutmuş, kürklü mantolarıyla caka satarken ağızlarındaki çikleti uzunca çiğneyip doymak bilmeyen bakışlarla tarıyorlardı vitrinleri. Çocukları, hele kız çocuklarını görmeye dayanamıyordu. Yoksulluk bir yana, kardeşinin elini tutup seke seke yürüyebileceği bir babası dahi yoktu ki. Yağmur damlardan ve oluklardan usul usul damlarken köşeyi döndü. Büfeyi görebileceği, yağmurdan korunabileceği bir sığınak aradı kendine. Ahmakıslatan derlerdi yağmurun bu türüne. Öyle ince ince yağardı ancak iki dakikada sırlıslam ederdi adamı. Otobüs durağından başkasını bulamadı, ellerini yamalı pantolonunun cebine soktu. Delikli ayakkabılarıyla birkaç küçük adım attı ve durağın en uç-köşne köşesine sıkıştırdı. İşte, kafasını çevirince tam sağında kalıyordu mütevazı büfe. Günlerdir gözetlediği tahta kazık ise ahşap binanın gölgesindeydi. Derin bir nefes verdi ve geriye dönüp yorgun otobüsün bir sonraki yolcularını seyre daldı. Kulaklarındaki kulaklıklarla dünyadan soyutlanmış bir iki öğrenci, kola yakalı, gözlüklü bir memur, üç çocuğunun başında bir akbaba misali dikilen anne. Arkalardaysa uzun beyaz değneğiyle zar zor ilerleyen, avutları çökmüş bir ihtiyaç göze çarpıyordu. Kalabalığın arasından ilerleyip durağın başköşesine kuruldu, ayaklarını hafif öne uzatıp rahatladı.

Nasırlı ellerini hafifçe öne fırlayan göbeğine yerleştireceği sırada, balköpüğü gözlü, alımlı bir yaşlı hanım sokuldu topluluğa. O anda bir rüzgâr esiverdi inceden. Dere boyunda sıralanmış salınan kavakların yapraklarını şöyle bir yaladı. Genç memurun sarı benekli şemsiyesini bilinmeyen ülkelere uçurdu. Belki sarı şemsiyeyi, daha önce hiç şemsiyesi olmayan biri, hatta belki de bir çocuk bulur, diye düşündü. Balonlar; sıcacık, tombul avuçlardan kurtulup kemikli, soğuk ellere konuverdiğinde dünyanın en güzel kahkahası işitilmiyor muydu sanki?

Dokunmak için yanıp tutuştuğu, büfenin hemen dibindeki tahta kazığa bağlı kırmızı balon da işte tam da bu sebepten dolayı uçmamış mıydı? Kardeşinin, Banu Çiçek'in, çekingen kakhahalarını duymak için değil miydi hepsi? Ama hayır, eğer şimdi gidip alırsa kırmızı balonu, herkes elinden almaya çalışırdı. Çocuklar balonları severdi. Buna rağmen daha önce bir balona hiç dokunmamış ne çok çocuk vardı dünyada. Büyümesi için zorlanmış çocuklardı bunlar. Yaşıtları gibi süslü kıyafetleri, sıcak yatakları yoktu. Annelerinin değil, sefaletin kucağında büyürdü bu çocuklar. Ninnileri polis sirenleri olurdu çoğu zaman. En azından, yalnız hissettiği her an sarılabileceği bir annesi olduğu için mutlu oldu çocuk. Tamam, şimdi alamazdı ama havanın kararmasını da bekleyemezdi. Eve akşam ezanından sonra varırsa, kendini merak ederlerdi. Bir kez daha esti rüzgâr, akabinde gök gürlledi. Yaşlı adam ve kadın birbirlerine sokuldular usulca. Kim bilir, belki kadının kocası şahadet şerbetini yudumlamış bir Mehmetçikti. Adamın karısıysa, henüz körpe bir gelinken ince hastalıktan ölüvermişti. Belki bu iki titrek yürek, birbirlerinde onları görmüşlerdi. Gökyüzü, ikinci kez şiddetle sarsılırken “Ya şimdi, ya hiç!” dedi çocuk. Artık balonu almalydı. Büfeye doğru koştu, koştu, koştu. Cebinden kör çakısını çıkardı, olsun ya, kim bilir ne de çok işe yarardı. Titreyen, soğuktan kıpkırmızı olmuş ufak elleriyle kesti tahtaya sıkıca bağlanıvermiş olan ipi. Heyecanlandı, neredeyse ağlayacaktı. Kardeşi, tam da şu an, annesinin küf kokulu sofraya bezinden bozup da yaptığı bez bebekle oynuyor olmalıydı. Kırmızı, yıldızlı balonuna kavuşunca nasıl da mutlu olacaktı kim bilir. Balonun yer yer yıpranmış kalın ipini kavradı. Acaba en son kimin elleri değmişti, avucunda özenle sakladığı balonun ipine? Muhakkak ki bir şımarık kerata türlü kapristen, dil dökmenden sonra aldırıldığı balonunu öylesine bir köşeye atıvermişti. Oysa bu kırmızı balonla ne de güzel oynanırdı. Durağa doğru sevinçle koştu. Tüm dünya avucunun içindeydi sanki. Ve işte, son bir rüzgâr daha esti. Yaşlı adamla kadın, usulca yumdular gözlerini. Bekleyişleri bitmişti, sona ermişti zahmetli yolculukları. Balon, ellerinden kurtulup göğe yükseldi. Çocuk, yavaşça kafasını kaldırıp izledi balonu. “Uç kırmızı balon.” Diye fısıldadı, titrek sesiyle. “Ömründe hiç balon görmemiş bir çocuğun yorgun avuçlarına uç.”

Dilan Bozyel ile Röportaj

Oğuzhan ÇAKIROĞLU

Öncelikle merhaba! Sizi her ne kadar yalnız fotoğrafçı kimliğinizle tanısak da, aslında hem bir fotoğrafçı hem bir yazar hem de bir gezginsiniz. Bugüne kadar binlerce fotoğraf çektiğinizi düşünüyoruz. Peki, Dilan Bozyel, kadraji kendine çevirip deklanşöre bastığında, gördüğü fotoğrafın hikâyesi nedir? Kısaca bahsedebilir misiniz?

Kafayı taktığı dünyevi konuları, bir kadraja sığdırarak ya da birkaç cümleyle anlatarak delirmemeyi başaran bir kadın var bu fotoğrafta.

Bir fotoğrafı yazmak isteseniz, bu nasıl bir kare olurdu?

Sıklıkla yaptığım bir eylemden bahsediyorsunuz. Uzun zamandır çekmek istediğim bir fotoğraf var, belki ondan bahsedebilirim; yüzünde beyaz maske olan bir kadın. İfadesiz bir maske. Kadın Venedik gibi bir yerin dar sokaklarında, insanlar geçmiş gitmiş yanından. Kadın iki duvarın arasındaki sıkışık dar sokakta.

Kusurlu bir yaşanmışlığın, kusursuz bir fotoğrafı olabileceğine inanır mısınız?

Elbet. Kusursuzluk, içinde onlarca kusuru barındırır. Yoksa kuru bir fotoğraf olur bu..

Kimi zaman şehirleri fotoğraflıyorsunuz. Şehirlerin de yaşanmışlıkları, yüzüne vurmuş kırışıkları, kısacası, kentlerin öyküleri bir fotoğrafkaresine sığdırılabilir mi?

Şehirlerin varoşları şehrin kimliğidir. Varoş kesimin yüzündeki yaşanmışlık izleridir şehri tanımlayan. Doğru portreyi bulursan neden olmasın.

İnsan bir romanı tek bir kare ile mi özetleyebilir yahut bir kareyi bir roman ile mi anlatabilir?

Öyle olamasa çoğu romanın kapaklarında görsel olmazdı.

Kimi zaman mutlu karelerin ardında, bitap öyküler, yıkık kentler ve harap gönüller görüyoruz. O halde kimi zaman deklanşör bir yalancı olabilir diyebilir miyiz?

Yalan ne demek? Bu mevzuda yalan, bir olumlama bile olabilir. Sihirli değnek belki de. Olmak istediği gibi görünmek isteyen bir yaşamın anlık hayaline kavuşmasını sağlamak yalan mıdır?

Yazmak ve fotoğraflamak arasında nasıl bir bağıntı kuruyorsunuz? Öykü için hareket eden bir fotoğrafkaresidir diyebilir miyiz?

Hayır. O videodur; filmidir. Öykü, daha detaylı bir tasvir meselesidir. İnce kıyımdır.

"1985 yılında Diyarbakır'da doğdu. İstanbul'da okuduğu üniversiteden ayrılarak İngiltere'ye yerleşti. London College of Communication'da reklamcılık ve sanat yönetimi, London Academy of Art & Media & Tv'de ise fotoğrafçılık eğitim aldı. Londra'nın yanı sıra Türkiye'de birçok şehirde sergi açtı. Türkiye'ye geri döndükten sonra moda fotoğrafçılığı çerçevesinde Vogue Türkiye başta olmak üzere birçok dergi ile çalıştı."

dilan bozyel
fotoğrafçı yazar

KAFA

Siz bir fotoğraf çektiğinizde, aslında kelebek etkisi ile o ana dek tüm yaşanmışlıkların, tüm nedenselliklerin ve tüm var olmuşluğu da o kareye hapsediyorsunuz. Hiç, bir fotoğrafınız için, tüm bu nedenlerden ötürü keşke bu kare asla var olmasaydı dediğiniz oldu mu?

Güzel ve zorlayıcı bir soru bu. Uzunca düşündüm. Bahsettiğiniz nedenlerden değil hızlı tüketim dünyasına hizmet eden fotoğraflarım var, öyle mantığıma sığmamış ki ne tekniği, ne gerisi estetik algım dâhilinde. Neden çekmişim ki dediğim birkaç kare var bu şekilde olan. Bahsettiğiniz nedenlerden ötürü ise sıcak bölgelerde, çatışma alanlarında çektiğim fotoğraflar. Keşke değil ama ona yakınlarda bir anlam hissediyorum.

Bir portreyi bir fotoğrafa veya öyküye hapsedmek, sonsuza dek o insan hakkındaki bilinmezliklerin ve önyargıların da öncüsü olmaz mı? O portreye bakanların düşüncelerinin, bir kareden can bulacak kadar önyargısız olması mümkün müdür?

Doğru fotoğrafçı, doğru yönetmendir. Bu hataya yol açmaz. Ha insan beyni torba değildir büzesin ağzını, illa önyargı seven birileri çıkacaktır. Çıksın. Çıkmalı.

Gardıroptaki Güve Kolonisi

Doğukan ADİL

Her zamanki gibi yorgun ve isteksiz bir şekilde yatağından çıktı Orhan. Yaşamın ona yüklediği sorumluluklar bu hale getirmişti onu. Fakat her ne kadar yorgun ve isteksiz olsa da o yaşamaktan son derece keyif alıyordu. Çünkü yalnız yaşıyordu ve kimsenin duygu ve düşüncelerine ortak olmuyordu. Çok başarılı bir mekatronik mühendisiydi. Mesleğinin ona verdiği kabiliyetleri yaşamı daha elverişli sürdürmek için elinden geldiğince kullanıyordu. Ares adında bir kedisi vardı lakin normal bir kedi değil de robotik bir kediydi. Gözleri bir çift kamera, kulakları ise bir çift mikrofon vasıtasıyla tamamen yürüyen bir güvenlik kameralı kedi işlevini görüyordu. Ares, Orhan için bir ulak görevi görüyordu. Çünkü evde olmadığı zamanlar evde veya evin yakınında neler olup bittiğini ondan öğrenebiliyordu. Orhan kalktıktan sonra rutin haline gelen işleri tamamladı ve işe gitmek üzere evden çıktı. Orhan genelde motorla işe giderdi. Bugün ise bisikletle gitmeyi tercih etti. Onun için de bir spor oluyordu bu eylem. Sabahın erken saatleri olduğu için yollar pek kalabalık değildi. En azından Orhan'ın gittiği yol öyleydi. Saatin 07.30 olmasına rağmen hava hala aydınlanmamıştı. Gökyüzü adeta bir kara kedinin gövdesini andırıyordu. Orhan için bu bir sorun değildi. Çünkü dinamo sistemi ile çalışan bir far vardı bisikletinde. İnsan işini severek yapıyorsa şayet işini yaşamla entegre edip daha memnun yaşamayı sunabilir kendine.

— Benim de gardıroba ihtiyacım var. Hurdacıya vermek yerine bana verseniz olmaz mı acaba? Dedi. Adam alaylı bir şekilde güldü:

Orhan da tıpkı böyle yapıyordu işte. Bisikletiyle yola devam ederken yolun karşı tarafındaki dönemeçte bir adamın antika bir gardırobu yolda iterken gördü ve aniden durdu. Sonra yolu kontrol edip karşıya geçti ve adamın yanına gitti. Gardırop fazla hasar görmemişti. Neden adamın onu sokağa çıkardığını anlayamadı. Orhan adama:

— Kolay gelsin! Gardırop size mi ait acaba? Dedi. Orta yaşlı, kel ve gri sakallı adam:

— Evet, ama artık bizim değil, dedi.

— Peki, neden onu sokağa taşıyorsunuz ki?

— Artık giysilerimiz bu lanet gardıroba sığmıyor da ondan. Orhan bu kadar değerli bir antika gardıroba “lanet” sıfatının söylenmesine pek anlam veremedi.

— O halde ne yapacaksınız bu gardırobu?

— Tabi ki hurdacıya vereceğim. Çünkü bir an önce bu lanet gardıroptan kurtulmalıyız, dedi adam. Orhan, adamın “lanet” kelimesini ikide bir kullanmasından dolayı rahatsız oldu ve kafasına garip sorular takıldı. Kendi kendine “lanet, lanet” deyip duruyordu. Aniden adama:

— Tabi ki neden olmasın. Ama sizi uyarayım bir müddet sonra sizi de rahatsız edecektir, dedi.

— Ben buna pek ihtimal vermiyorum. Zaten antika eşyalara da ilgim olduğu için beni rahatsız etmeyecektir. Hatta onunla iyi anlaşacağız gibime geliyor, dedi gülerek Orhan. Adam da gülerek:

— Umarım iyi geçinirsiniz. Gardırop artık sizindir.

— Teşekkür ederim bu iyiliğiniz için.

— Rica ederim bana da bir iyilik yapmış oldunuz, dedi adam. Orhan gardırobu iş dönüşü kendisinden alacağına dair adama bilgi verdi ve oradan ayrıldı. Yola devam ederken gardırop ve lanet sözcüklerini mırıldanıyordu. Daha sonra onunla neler yapabileceğini düşünmeye başladı. İşyerine girdiğinde çalışanlara “Günaydın!” dedikten sonra odasına girdi. Odasında sürekli olarak gardıropla ilgili düşünceler kafasını kurcalıyordu. Gardıropla ilgili ne tür mekanizmalar yapacağı hakkında fikir üretmeye çalışıyordu. Bunları düşünürken burnunun ortasına bir güve kondu. Eliyle güveyi fırlattıktan sonra aklına bir şey geldi. “Acaba güvelere de Ares'te olduğu gibi kamera ve mikrofon yerleştirebilir miyiz?”, diye düşündü. Sonra odasından çıktı ve arkadaşı Merve'nin yanına gitti. Merve şirketin nanoteknoloji mühendisiydi.

— Merhaba Merve yardımına ihtiyacım var, dedi.

— Merhaba Orhan. Tabi ki sorun nedir?

— Güvelere kamera ve mikrofon yerleştirme imkânımız var mı?

— Hmmm. Aslında direkt olarak güvelere yerleştirme fikri pek verimli olmayabilir. Sonuçta onlar da ufak canlılar ve bunlar üzerinde bir fazlalık oluşturacağı için uçmaları sorunlu olabilir, dedi. Orhan'ın biraz morali bozuldu. O sırada Merve parmaklarını şıklattı ve:

— Ama biz kamera ve mikrofonlu birer güve kolonisi oluşturabiliriz. Tıpkı Ares'te olduğu gibi.

— Tabi ya bu nasıl aklıma gelmedi benim, dedi Orhan. Bu düşünceye o kadar sevindi ki hemen Merve'ye sarıldı. Projeye ilgili aralarında bir süre tartıştıktan sonra üretime geçmek için hazırlandılar. Orhan sevinçten havalara uçarak eve dönüyordu. Dönüşte gardırobu bir pikaba yükleyip eve götürdü. Gardırobu çalışma odasının köşesine yerleştirdi. Dış kısmını güzelce temizledikten sonra içini de temizlemeye karar verdi. Tam kapağı açacağı sırada adamın gardıroba yüklediği “lanet” sıfatı aklına geldi. Biraz tedirgin oldu ama açmak için vazgeçmedi. Cesaretini topladı ve kapağı açtı. İçi boştu. Temizdi. Herhangi bir hasar yoktu.

Rahatladı. Bu sözcüğün kafasına takılmasının anlamsız olduğu kanısına vardı ve yatağına uzandı. Uzanmasıyla birlikte derin bir uykuya daldı. Devrasi gün sabah telefonu çalarak uyandı. Arayan Merve idi.

Yüz adetlik bir güve kolonisinin üretiminin tamamlandığını haber verdi. Orhan bu habere çok sevindi. Alelacele üstünü giyindi koloniyi teslim almak üzere evden çıktı. Bu sefer motorla işe gitti. İşyerine vardığında kapıda Merve'yi gördü. Beraber içeri girdiler. Merve Orhan'a ürettikleri güveler hakkında bilgi verdi. Kafalarına göre dolaşabilecekleri gibi GPS sistemi ile çalışan bir uzaktan kumandayla evden bile yönetebileceğini söyledi. Bu alternatif Orhan'ın hoşuna gitmişti. Merve Orhan'a güve kolonisini ve uzaktan kumandayı teslim etti.

— Bunlarla ne yapacaksın?, dedi Merve.

— Kafamda değişik düşünceler var. Uyguladığım zaman sana da anlatacağım.

— Peki, nasıl istersen, dedi Merve biraz hayal kırıklığına uğrayarak. Vedalaştılar ve Orhan heyecanla eve doğru yola koyuldu. Eve vardığında güve kolonisini gardıroba yerleştirdi. Hepsini çalıştırdı ve kafalarına göre dolaşma alternatifini tercih etti. Sonra birkaçını uzaktan kumandayla denedi. Hiçbir sorun yoktu. Evden dışarıyı gözlemlemek için güve kolonisini dışarı saldı. Devrasi gün kayıtları izlemek için sabırsızlanıyordu. Bu sefer heyecanlı olduğu için hemen uykuya dalamadı. Biraz vakit geçtikten sonra düşüncelerle birlikte uykuya da daldı. Uyandığında güveleri toplamak üzere dışarı çıktı. Ama güveler yoktu. Endişeye kapıldı ve eve girdi. Gardırobun önünde bir tane güve gördü. Sonra gardırobu açtığında tüm güvelerin orada olduğunu gördü. İçlerinden bir tanesini aldı ve kayıtları incelemek üzere bilgisayara taktı. Dışarıda bir müddet dolaşmışlardı. Hatta gardırobu aldığı adamı bile görmüştü. Daha sonra güveler pencereden Orhan'ın evine girmişlerdi. Orhan'ın çalışma odasına girmişlerdi. Boş boş dolaştıktan sonra gardırobun kapağı açılmıştı. Hepsi gardırobun içine akın ediyorlardı. Daha sonra Ares de bu akına dâhil olmuştu. Fakat sabah Ares gardıropta değildi. Adamın söylediği “lanet” sözcüğü yine kafasına takıldı Orhan'ın. Ama bu olay lanetten çok bir gizeme benziyordu. Orhan biraz tırsarak gardırobu içindeki güve kolonisiyle birlikte dışarı çıkardı. Adamın söylediği söze bir yandan hak verdi bir yandan sadece tesadüf dedi. Biraz kararsız kaldı. Sonra kararsızlığın zamanla çaresizliğe dönüştüğünü anladı. Akıyla yüreği arasında çaresiz kalmıştı. Çaresizlik, zamanla insanı deliliğe sürüklüyordu.

Mar Adentro

Zülal Ezgi TELLİ

İçimdeki deniz,

İçimdeki deniz.

Ve dipteki hafiflik, rüyaların gerçek olduğu

İki kişinin bir dileği gerçekleştirmek üzere birleştiği

Senin bakışın ve benim bakışım.

Sözden gayrı, tekrarlanan bir yankı gibi.

Daha derine, daha derine

Kan ve kemiğin içinden her şeyin ötesine.

Ama hep uyanıyorum.

Ve hep ölmüş olmayı diliyorum.

Saçların ağzıma dolanmışken,

Sonsuza dek böyle kalayım diye.

48 yıl.. Yirmisi dolu dolu. Yirmi sekizi eksile eksile.

Mar Adentro, yönetmenliğini Alejandro Amenábar'ın üstlendiği, Javier Bardem'in ana karakteriyle canlandırdığı 2004 yapımı bir İspanyol filmi. Niyetim film önerisinde bulunmak değil. Biraz da başkarakter olan Ramon'un yardımıyla bizden bahsetmek için buradayım. Birinci ve ikinci şahsın her halinden... Lakin olur da Ramon hakkında daha fazlasını okumak istersiniz, sizin için kendi kaleminden bir şiir bıraktım.

Ramon Sampedro 20 yaşında denize dalış gerçekleştirirken kuma saplanarak boynundan aşağısı felç kalmış bir genç. 20'sinden bir önceki yaşında dünyayı adım adım keşfe çıkmış, parsel parsel yaşanmışlıklar biriktirmiş. 20 yaşından sonrası ise babası, abisi, yengesi ve yeğeni ile paylaştığı iki katlı evin üst katındaki, yine babası, abisi, yengesi ve yeğeni ile paylaştığı odasında geçiyor. 'Bir kez daha emin oldum ki hep birilerine bağımlı olduğunuz zaman mahremiyet diye bir şey kalmıyor.' Kendi sözleri Ramon'un...

Lakin Ramon'la tanışmamıza sebep her şeyin nasıl başladığı değil, nasıl sonlanacağı... Asıl sebep Ramon'un ötenazi isteği.

Ramon yaşamını sonlandırmak için yardıma ihtiyaç duyması sebebiyle mahkemeye başvurur. Çünkü dostlarının herhangi bir suç ile yargılanmayacağı güvencesine de ihtiyacı vardır. Öncelikle Ramon tarafından bir video yayınlanır. İsteğini belirtir, savı ise ' Özgürlüğü yok eden yaşam, yaşam değildir.' Ramon'un sesi ulaştırılmak istenenden de ötesine ilişir. Kendisine yaşamak için sebepler vermek isteyenler, Ramon'un ıstırabını kendince yorumlamayı görev edinenler sahneye çıkmıştır. Bunlardan biri de Ramon ile aynı fiziksel durumda bulunan bir rahiptir. Bu rahip medya aracılığıyla Ramon'a seslenmiş, onun belki de sevgiye ihtiyacı olduğunu, seslenişinin bir ilgi açlığı olduğunu iddia etmiştir. Hatta kişisel sınırların farkında olmaksızın Ramon'un evine, kendisini ikna etme amacı ile gitmiştir. İnsan işte yaradılışında var, olanın altında olmayı aramak. Şekillendirmeyi seviyoruz

Dediğim gibi, film önerisi yapmak değil niyetim. İstedğim Ramon'un hakkının gaspına şahitliğiniz. Şöyle ki, Ramon yaklaşık 4 aylık bir süreçten sonra mahkemeye çağırılıyor. Kendi konuşmasından önce avukatı hazırladığı konuşmayı acı bir şekilde ifade ediyor. Avukatının cümleleri ise tamı tamına şöyledir: 'Laik olduğu söylenen ve özel mülkiyet hakkı tanıyan ve ayrıca anayasasının işkenceyi ve onur kırıcı muameleyi yasakladığı bir devlette içinde bulunduğu durumu, Ramon Sampedro'nun durumunda olduğu gibi, onur kırıcı bulan herhangi birinin, kendi hayatı hakkında karar verebilmesi gerektiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Aslında intihara kalkışıp hayatta kalan bir kimse, sonradan mahkemeye bile çıkarılmaz. Ancak onurlu bir biçimde ölebilmek için başkasının yardımına ihtiyaç duyuyorsanız, o zaman devlet insanların özgürlüğüne müdahale eder ve onlara yaşadıkları hayatın kendilerine ait olmadığını, bu yüzden de yaşamları hakkındaki kararları kendilerinin veremeyeceğini söyler. Bu, sayın yargıç yalnızca doğaüstü inançlara ya da dinsel konulara dayanılarak yapılabilir. Tekrarlıyorum, laik olduğunu iddia eden bir devlette! Konuşmanın ardından, Ramon'un hitabı için izin istenilir yalnız bu istek üsluba aykırı olduğu gerekçesiyle reddedilir. Sanırım Ramon'un, yaşamı üzerinde sahip olduğu söz hakkı sandığımız kadar etkili değildir(!).

Şu noktaya dikkat çekmek istiyorum. Evet, intihar girişiminde başarısız olmuş bir birey sonrasında mahkemede yargılanmaz... Niçin? Sorumluluğu ve vicdani yükümlülüğü kendisine aittir çünkü. Öte yandan Ramon'un durumunda olaya başkalarının dâhil olması gerekir ve bu sorumluluğun paylaşılması demektir. Peki, üstlenilen sorumluluk kişiye alınan kararı sorgulama hakkı tanır mı?

Binanın inşasında yer almak işçiyi mimar yapmaz.

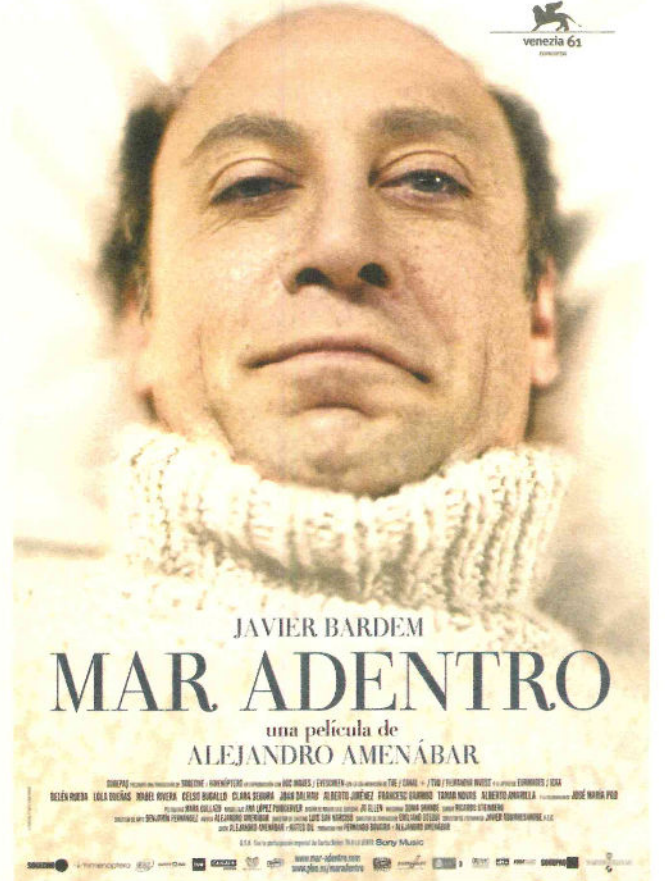
İnsanoğlu varoluşunun her döneminde diktaya ihtiyaç duymuştur. Ya yönetmek ya da yönetilmek için... Ramon'un kendi sonunu tasarlayabilecek kabiliyete sahip olmaması, kabiliyetini yitirmemişlerde dikta içgüdüsunü uyandırmıştır. Aynı bir çocuğa verilen ahlak dersi gibi önce yaptığının yanlış olduğu söylenmiş, sonra önüne bu arzusunu unutmak için güzel oyuncaklar, cazip teklifler sürülmüş. Çocuk diretince de isteği tekrardan reddedilerek odasına gönderilmiştir.

Öte yandan Ramon, mahkeme kararının aksine ötenaziyi gerçekleştirdi. Bir bardak su ve belirli bir miktar potasyum siyanid ile...

'Yargıçlar siyasi ve dini yetkililer... Saygınlık size bir şey ifade ediyor mu? Vicdanınızın yanıtı ne olursa olsun şunu bilin ki bu benim açımdan hiç de yaşanılabilir bir hayat değildi. En azından onurlu bir biçimde ölmeyi istedim. Bugün bu hukuki hantallıktan artık yorulduğumu ve bunu gizlice tıpkı bir suç işler gibi yapmaya mecbur kaldığımı görüyorum. Şunu bilmelisiniz ki benim ölümümü hazırlayan bu süreç tek başlarına suç sayılmayacak biçimde, dikkatlice, çok küçük katkılara bölündü ve birçok dostumun elleriyle gerçekleştirildi. Bu durumda bile devlet bana yardım edenleri cezalandırmakta ısrar edecekse, onların ellerini kesmenizi öneriyorum çünkü tüm katkıları bundan ibaretti. Kafa, yani demek istediğim asıl tercih kısmı, bana aitti...

Ben yaşamın bir hükümlülük değil hak olduğuna inanıyorum.

Ramon Sampedro yaşamından feragat etti.

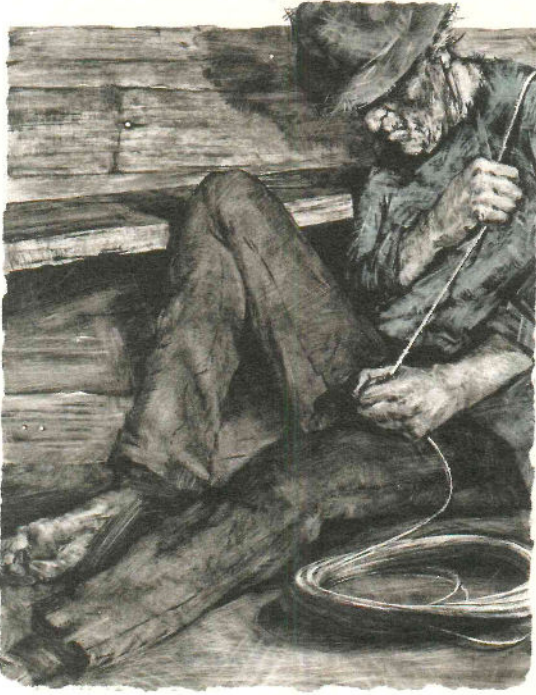

Şu Yaşlılığın Getirdikleri

Hilal ÇİFCİOĞLU

Ding dong...

Kimdi bu? Birini bekliyordum da haberim mi yoktu? Aylardır hiç çalmayan kapım çalmıştı. Durdum, kapıyı açmadım. Büyük ihtimalle biri yanlışlıkla basmıştı zile. Hayır hayır, tekrardan çalıyordu kapım. Belki de o gelmişti. Aniden ayağa kalktım. Allah bu yaşlılığı kahretsin! Belimi tutarak kapıya ilerledim.

-Kim o?

-Kurye efendim.

Ben bir şey sipariş etmemiştim ki. Kapıyı açtım ama aralık bırakarak. Son zamanlarda ne kadar da yaygınlaşmıştı şu hırsızlık. Belki gereksiz bir tedirginlikti ama olsun. Ben yaşlı ve hasta bir adamdım.

-Ali Bey siz misiniz?

-Evet, benim. Buyurun.

-Adınıza kargo var efendim.

Kapıyı tamamen açtım. Nereden gelmişti ki bu?

-Evladım kim göndermiş baksana bir kere.

-Mehmet Sümbül yazıyor efendim.

Mehmet Sümbül. Kimdi bu? Daha önce tanışmış olabilir miydik? Allah bu yaşlılığı tekrardan kahretsin.

-İmzalar mısınız şurayı, teslim aldığınıza dair.

Karşımdaki elemana baktım. Ne duruyor bu bunak, artık imzalsana da sıvışsam şuradan der gibi bir hali vardı. Elindeki kalemi yaşımdan beklenmeyecek bir hızla çektim. Umarım elini acıtabilmişimdir.

-İyi gü..

Sanırım iyi günler diyecekti, kapıyı yüzüne kapatmasaydım. Olsun, ben yaşlı ve huysuz bir adamdım.

Az önceki sinirim geçmiş, yeni ilgi odağım elimde tuttuğum kutu olmuştu. Mehmet Sümbül kimdi ve bu kutunun içinde ne vardı? İki soruma da cevap bulabilmem için tek bir çözüm vardı: Kutuyu açmak.

27, 28, 29, 30. Evet, kutuda tam otuz tane fotoğraf vardı ve bu otuz fotoğrafın da her karesinde ben vardım. Peki ya, yanımdakiler kimlerdi?

İlk fotoğrafı elime aldım. Bir eğlence yerindeydim, yanımda güzelce bir kız. O kadar güzel ki... Gözleri ıslık ıslık parlıyor, renkli olmalılar. Kimdi bu? Belki de sadece o anda yanımda duran herhangi biriydi. Hatta kesinlikle öyleydi. Ama neden kalbim bu kadar hızlı atıyordu?

İkincisini aldım elime. Bu fotoğrafta tektim. Askerdim hem de ne asker. Nasıl da hızlı koşardım, nasıl da keskin bir nişancıydım askerken. Şimdi ise tüfeği elime alsam eminim bu kez mermi ile beraber uçardım.

Bu kez de üçüncüyü aldım elime hatta yanında ona benzeyen iki tane daha vardı, onları da aldım. Kucağımda çocuk vardı birinde, birinde küçük bir kıza pamuk şeker alıyordum, öbüründe ise ağlayan sünnet çocuğunun yanında gülerek poz vermiştim. İşin tuhafı, ben neden hatırlamıyordum bunları? Bu böyle olmayacaktı. Bütün fotoğrafları yan yana dizdim ve hepsine birden bakmak istedim. Belki de bana bir mesaj vermek istiyordu gönderen. Parçaları birleştirmem gerekiyordu ve ben parçaları birleştirmiştim, artık mesajı çözmem gerekirdi. 83 yaşında olabilirdim ama hala çok zekiydim. Yalnız hala bütün fotoğraflar bana çok uzak geliyordu. Sadece şu eğlence yerindeki kızla on tane fotoğrafım vardı. Demek ki tanıyordum. Hem de çok yakından, mantıken öyle olması gerekiyordu. Ancak ben tanımyordum, en azından beynim tanımyordu; oysa kalbim... O kıızı her gördüğümde kalbimde bir burukluk oluyordu. Tatlı bir burukluk.

Hala kafamda bir bütünlük oluşmamıştı. Bu fotoğraflar yan yanayken de bir anlam ifade etmiyordu. Sırf bir bütünlük olsun diye tersten baktım, uzak ve yakın gözlüklerimi üst üste takıp baktım hatta ve hatta kanepeden kafamı sarkıtarak baktım ama yine de hatırlayamadım. Belki de hatırlamam gereken bir şey yoktu. Bu, bana hazırlanan kötü bir şakaydı. Ben hiçbir zaman bu insanlarla fotoğraf çekinmemiştim, bana fotoşop yapmışlardı. Güya aklımla beni sınayacak ve dalga geçeceklerdi. Komik değildi, en azından benim açımdan. Peki Mehmet Sümbül kimdi? Kim olacak ki, o da sahteydi. Fotoğraflar sahteyken isim mi sahte olmayacaktı?

Ben yaşlı ve zeki bir adamdım. Tabii ki de bunu kafaya takmayacaktım.

-Kafayı yiyeceğim. Kim bu Mehmet Sümbül? Bana neden bunları yolladı? Son kez soruyorum Allah'ım, bu adam kim? Hala dünkü kutuyu düşünüyordum. Kafama takmayacaktım, yani ben o şeklide planlamıştım. Ama şu merak yok mu? En iyisi birazcık hava almaktı.

“ Seni öyle sevdim ölürcesine, Tanrı'nın yazdığı şiircesine.”

Evet, hava almak gerçekten iyi gelmişti. En azından artık Emel Sayın söyleyecek kadar neşelenmişim, şimdi de evde güzelce karnımı doyuracaktım. Kapımın önüne gelince yine bir kutu gördüm bu da Mehmet Sümbül' den gelmişti. Sabır çekip kutuyu aldım, sağıma soluma baktım. Belki biri şaka yaptım diye gevrek gevrek gülererek gelirdi de kafasına indiriverirdim ayakkabı çekeceğini. Ama tabii ki de öyle bir şey olmadı. Ben de yavaşça eve girdim. Karnımı sonra da doyurabilirdim, önceliğim yine elimde tuttuğum kutuydu.

Yine aynı şeyler... Kutunun içinde bir sürü fotoğraf. Dünkü fotoğraflardan farkı bunların renkli ve yakın zamanda çekilmiş olmalarıydı. Nur topu gibi bir göbeğim, kırılmış saçlarım ve protez dişlerim vardı. Ama yine de yanımdakileri tanıyordum. Birini aldım elime, bir kız iki oğlan vardı yanımda. Yetişkinlerdi. Kızın kucağında bebek vardı. Yanıma oturmuşlar koltukta gülümsüyorlardı. Tam ortada da ben vardım. Koltuğun arkasından doğru boynuma sarılmış bir kadın...

Yeşil yeşil gözleri vardı. Aklıma dünkü fotoğraf geldi. İlk baktığım. Hemen ikisini yan yana getirdim. Aynı hınzır gültümseyiş, aynı bakış. Bu o kadındı. Peki, bu ne oluyordu? Başka bir fotoğrafı inceledim bu kez, yine aynı kadın. Daha yaşıyız. Ortamızda iki çocuk, sanırım ikizler. Biri kız biri oğlan. Kadının elinde örgü var. Mavi bir kazağı üstüme tutmuş ölçüyor. Mavi kazak. Mavi, mavi. Odama gittim, dolabı açıp karıştırmaya başladım. Dipte, artık solmuş, yer yer ipliği sökülmüş bir kazak var. Mavi. Neden bilmiyorum, gözümünden bir damla yaş akıyor. Kalbim biliyor aslında ama beynim bilmiyor. Kazakla berber kutunun yanına dönüyorum.

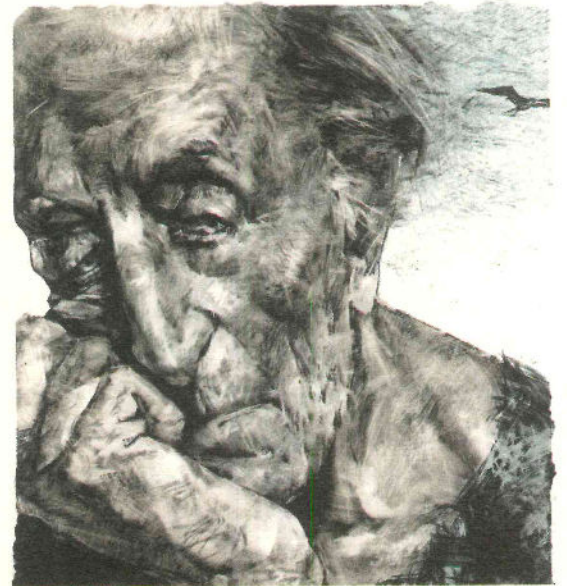
Başka fotoğraf... Yanımda bir adam var, kırklarında. Aynı bana benziyor. Ağzı, burnu...

Fotoğrafların hepsini inceliyorum, her fotoğraf daha bir sarsıyor beni... Artık daha bir yakınım sanki mesajı çözmeye. Son kez elimi kutuya atıyorum. Bir yüzük geliyor elime, son bir fotoğraflarla beraber. Yüzüğe bakıyorum önce. Ali ve Filiz yazıyor, içim yanıyor. Sonra fotoğrafa bakıyorum. Mezar taşı. Filiz Sümbül yazıyor. Zihnimdeki her şey ortaya çıkıyor. Fotoğraflar. Mavi kazak. Yaşlılık. Çocuklar. Yüzük. Eğlence yerindeki kız. Filiz. Mavi kazağı ören kadın. Filiz. Ağlıyorum. Öldüğünü unutmuşum.

Bağırıyorum. Filiz diyorum. Filiz... O ölmüş... O ölmüş... Kapı ilk çaldığında Filiz' in gelmesini bekliyordum ben ama o hiç gelmeyecekti. Çünkü o ölmüş. Ağlıyorum. Ağlıyorum. Ağladıkça çoğalıyor acım. Sonra kapı vuruluyor.

“Baba, “ diyor biri “aç artık kapıyı, ne olur.”

Mehmet, diyorum. Mehmet Sümbül. Oğlum.

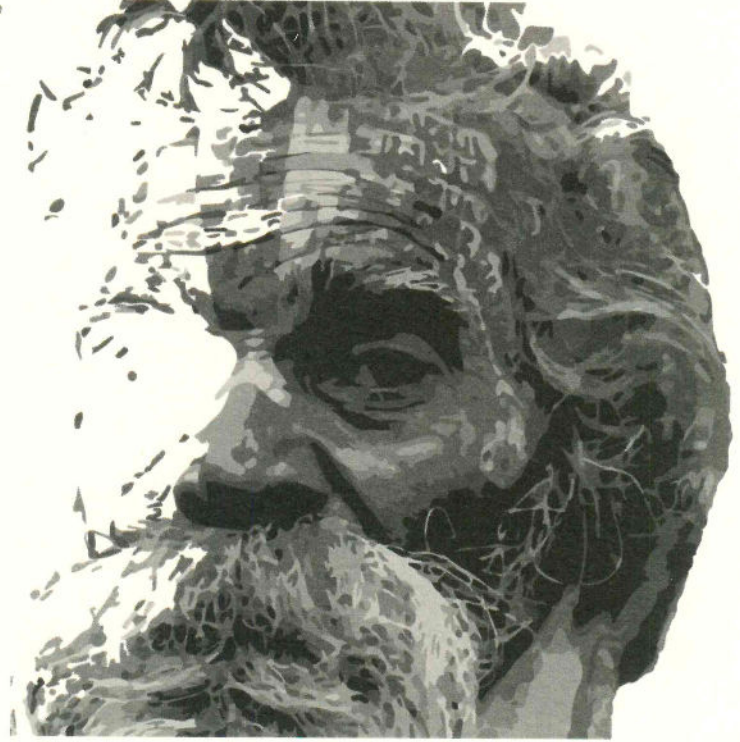
Beyaz Mantolu Adam'ın Olmayan Gölgesi

Muhammed Furkan ARIK

Hayır, böyle olmayacak. Tekrar başlayalım. Meşhur hikâye: Beyaz Mantolu Adam... Ve bu öykünün garip kahramanı. Daha evvel çok defalar bu şahsın hikâyesini yeniden yazmayı denedim. Muhayyiledeki Beyaz Mantolu Adam ve hikâyesi, mutlaka normal olacaktı. Bu adamcağız, garipliğiyle değil, normal özellikleriyle okuyucunun dikkatini çekecekti. Hem kahramanım hayata tutunacaktı; hem de hikâyesi. Ama olmadı. Vazgeçtiğimi sanmayın; yazacağım, yazmalıyım mutlaka.

Ve yeni bir tecrübe...

Evet, efendim. Dediğim gibi gazete ilânını okuyunca hemen yanınıza geldim. Okuduğuma göre Selim Işık adlı bir mühendisin ölümü daha doğrusu intihar etmiş olması ilân ediliyordu. Efendim, ben bu intiharı canlı tanığıyım. Ve işte karşınızdayım. Evet, yanlış duymadınız. Rica ediyorum sakın olun, acele etmeyin. Size her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlatacağım. Önce şu mantomu asabilir miyim? Teşekkürler. Efendim, bendeniz zaten bildiğiniz gibi halk tarafından garipsenen ve itilip kakılan daha doğrusu umursanmayan ve yalnızlığa itilmiş bir karakterim. Zaten ben de kalabalıklar arasına karışmaktan hoşlanmam. Bundan dolayı halkın bu tutumunun beni çok etkilediğini de söyleyemem. Her neyse. Bu gördüğümüz beyaz mantoyu aldığım gündü. Yanımdan geçen herkesin bana sanki daha önce uzun beyaz mantolu bir insan görmemiş gibi baktığı o lanetli gün... O gün sırf tepki göstermediğim için normalde asla yapmayacağım her türlü işi yaptım. Reklamcılık, dilencilik, rehberlik... En sonunda bir terzi beni model olarak kullanmak istedi ve kullandı da. Sabahtan öğleye kadar kumaşları üstümde kesip biçtiler, oturup kaldırdılar. Öğle yemeği vesaire derken tekrar işe başladık. Onlar kumaşı ölçüp biçerken ben de vitrinin camından dışarı bakıyordum. Hikâyeyi biliyorsunuz. Derken oradan geçen bir adam dikkatimi çekti. Bu adam gayet düşünceli bir şekilde başını yere eğmiş yavaş yavaş yürüyordu. Beni izlemek için vitrinden içeriye doğru bakan kalabalık arasından sıyrılıp geçti. Başımı mağazanın önündeki curcunaya doğru çevirmemişti bile. Bu adam dikkatimi çok çekmişti ve doğrusu ona içim ısınmıştı. Efendim, bilirsiniz belki. Bizler arasında bir söz vardır. "Sanki aynı kalemde çıkmış gibi..." deriz biz biriyle olan yakınlığımızı, dostluğumuzu anlatmak için. Her neyse. İşte ben de bu adamı görünce içimde böyle bir his uyandırdım fark ettim. Bu adamı izlerken içimde onunla tanışmak için inanılmaz bir arzu oluştu. Hemen etrafımda üstümü ölçüp biçen elleri ittim. Hızlı adımlarla kapıdan çıktım. O kadar heyecanlanmışım ki, arkamdan gelen para vaatlerini bile duymuyordum. Üstümde mantom, onun üzerinde de iğneler ve prova edilen kumaşlar takılı kalmıştı.

Bu hâlimle yanına gittim ve adımlarımı ona uydurup yavaş yavaş yürümeye başladım. Başımı çevirip şöyle bir baktı. Başka hiçbir tepki göstermeden yürümeye devam etti. Bunun üzerine ben sanki tanıyormuşuz gibi "Nereye gidiyoruz?" dedim. O da " Bir arkadaşımın evine." diye cevap verdi. O da beni yadırgamamıştı herhalde. Bu konuşmadan sonra eve ulaşana kadar bir daha konuşmadık. Tabii ben bu arada onu inceleyip durdum. Gölgesi olmadığını fark ettim. Sonra kendi gölgesi aradı gözlerim. Aman Tanrım, ikimizin de gölgesi yoktu. Nasıl olur? Hava güneşli ve bu havada ana caddenin kaldırımlarında yürüyen iki gölgesiz yetişkin? Zihnimi dağıtmamalıyım. Hepimizi ilgilendiren daha önemli bir meselemiz var, ona odaklanmalıyım. Yol arkadaşım daha çok genç gözüküyor. Bu yaşta bu kadar fazla düşünen insan bulmak zordur. Bunu bildiğim için merakım daha da artmıştı. Konuşmadan ikimiz de derin düşüncelere dalmış bir halde arkadaşımın evine vardık. Kapının üzerinde sadece "Günseli" ismi okunuyordu. Soy isminin olduğu kısım silinmiş olduğundan okuyamadım. Selim içeri girdi. Bakışlarıyla beni de davet etmesi üzerine ben de içeri girdim. İçeride Günseli olduğu anlaşılan kızla sarıldılar, gülüştüler vesaire. Kız buradan taşınacakmış. Ona yardım etmek için gelmişiz meğer. Ne karizmatik bir kahraman şu Selim.

Hikâyenin devamında ismi verilmeyen fakat mantolu olduğu bildirilen adam ile Selim, Günseli'nin eşyalarını yeni evine taşıyacaklar. Yeni evi iki arkadaş görüp beğenecek. Bu ev, meçhul kahramanın çok iyi bildiği; ya da öyle zannettiği bir muhitte olacak. Öyle ki sanki daha önceden defalarca bu eve girip çıkmış gibi hissedecek. Nitekim eşyaları taşırken de üzerinde “ubor metenga” yazılı kâğıtlar ve gazete parçaları görecektir ve başından beri zihnini kemiren kuşkusunu derinleştirecek. Ardından Selim ile Günseli'ye bu mahallede yaşayan bazı isimlerle görüşmeleri hususunda salık verecek sonra da onlara veda edecek. Hayır, veda etmeden önce evin bulunduğu sokaktaki başıboş köpeklere karşı dikkatli olmaları konusunda onları uyaracak ve evden çıkacak. Hikâyemiz de burada anlamsız bir şekilde sona erecek. En başta ve hemen yukarıda okuyucuda uyandırılan dozu düşük merak duygusu, planlı bir şekilde çarçur edilecek. İntihar, tanık olmak, zihnini kemiren kuşku vs. hiçbirini, hikâyede yer bulamayacak.

Hayır, böyle olmayacak. Tekrar başlayalım.

Güzel bir sonbahar günü. Güneş yorgun argın, gücünü yazın sonundan beri yavaş yavaş kaybetmenin bitkinliği ile yüksek apartmanların arkasında kayboluyor. Apartmanların arasında sıkışıp kalan ve müteahhitlerin sürekli gelip gittiği küçük müstakil bir evin dış kapısı açılıyor. Kapıda aşına olduğumuz bir çehre beliriyor. Siyah bıyıklı, uzun dalgalı saçları, dalgın biri. Yüz hatlarında bir sanatçı dağınıklığı. Belki de bir yazar yüzü. Hayır, hayır... Belki değil. Bu yüz kesinlikle bir yazara ait. Hem de kafası karışık bir yazara. Ya da bu yazarın, yazarının dağınıklığı. Yazar, yavaş adımlarla binadan çıkıyor ve yakınlardaki parka doğru yürümeye başlıyor. Birkaç saat önce yağın yağmur havada güzel bir koku bırakarak toprağa karışmış. Hava çok temiz ve berrak. Muhayyel yazar, meşhur kahraman Selim'in intiharı üzerine düşünüyor olmalı.

Yahu bırak şu intihar vak'asını Allah aşkına. Mis gibi bir hava var. Şurada bir parka çıkalım dedik, onu da burnumuzdan getirme. Tamam, Oğuzcuğum Atay. Hemen kızma. Ne de olsa senin gibi bir yazarla beraber bir hikâyede yazılmak kolay değil. İnsan kendini göstermek, öne çıkarmak istiyor. Aynı zamanda meşhur birileriyle oturup kalkmak. Sonra da bu yaptıklarıyla diğer insanlara caka satmak. Bilirsin işte zamanımızda sıklıkla karşılaşılan temel ihtiyaçlardan, afedersin zaafardan biri. Hani biz yazarlarda da vardır ya, “Okuyucular beni takdir etsin, daha çok tanısin, daha çok sevsinler, daha çok merak etsinler, şurada görüneyim, buraya çıkayım, daha çok, daha çok, daha çok...” duygusu. Kurmaca dünyada başkahraman olma isteği gibi klasik bir zaaf örneği. Hatta bazen başkahraman olma çekişmesi. Ama müsterih ol. Ben, senin olduğun bir hikâyede bu mücadeleye hiç girişmem haberin olsun. Ne de olsa karşımda senin gibi bir yazar, bir usta var. Teşekkür ederim.

Böyle bir endişem yoktu zaten. Fakat bana öyle geliyor ki; bu hikâyenin kahramanı ne sen olacaksın; ne de ben. Nasıl yani? Neden? Sen ki, ünlü yazar Oğuz Atay'sın? Nasıl bir yazar, seni hikâyesinde başkahraman yapmama cüretinde bulunabilir. Hem madem, ikimizden biri başkahraman olmayacaksa, kim olacak peki? Bak onu ben de bilmiyorum. Yani herkes olabilir. Hatta her şey olabilir. Şu bankta simit yiyen çocuk, karşığı okulda ders anlatan öğretmen, yanımızdan geçen polis, bağırarak simitlerini satmaya çalışan simitçi de... Şu vapurdan atılan simit parçalarını kapmaya çalışan martı da serçeleri kovalayan şu kedi de olabilir. İhlamur ağacının dallarından etrafı seyreden kumru da... Hatta biliyor musun, şu vitrindeki Beyaz Mantolu Adam bile başkahraman olabilir. Dur hele, bir dakika. Dur... Evet, evet. İşte bulduk. Hikâyemizin kahramanını büyük ihtimalle bulduk. Bana vitrindeki Beyaz Mantolu Adam'mış gibi geliyor aradığımız. Evet. Bu kahramanı sen vücuda getirmiş olabilirsin; fakat şu an içinde bulunduğumuz hikâyede benim kahramanım olacak. Böylece ikimiz de bu hikâyenin arka planında var olacağız. Hem bu kahraman dikkat çekici bir şahıs. Biraz düşünsene. Yazarlık atölye çalışmalarında hep derler ya: “Öykünün başlangıcında okuyucuda merak duygusunu uyandıracaksın ve bu duyguyu metnin sonuna kadar canlı tutup, okuru vak'anın peşinden sürükleyeceksin.” Bu kahraman da bu işleve sahip değil mi sence? Sen gerçek hayatta nerede kadın mantosu giymiş bir adam gördün Oğuzcuğum? Evet, evet. Haklısın. Anlamıyorum, şu halime bak. Evet, evet diyorum sana. Sonra nereden geliyor bu samimiyet? Ataycığım, Oğuzcuğum? Yahu, Beyaz Mantolu Adam adlı öykümde okuyucunun dikkatini çekmek için bu kıyafeti ona ben giydirdim zaten. Tabii başka sebepleri de vardı bu tercihimin. Sonra sen o kahramanı alıp, bu hikâyeye yerleştirip okuyucunun merak duygusunu tahrik etmeye çalışıyor, benim de fikrimi soruyorsun. Her neyse. Tamam, anladım, bu kahraman senin. Ama yeniden yazmak diye bir terim var, Postmodernizmde. Acaba o bunu biliyor mudur? Neyi, postmodernizmi mi? Yok canım, kurmaca olduğunu... Bilmiyoruz, fakat öğrenebiliriz. Nasıl öğreneceğiz? Hem öğreneceğiz derken onu korkutmamalıyız? Ne de olsa gerçek sandığım bir dünyanın kurmaca çıkması çok sarsıcı olsa gerek. Haklısın, ama o da zaten buna hazır gibi duruyor. Baksana kendine yapılan müdahaleleri hiç umursamıyor! Neden peki? Çünkü aslında o da hikâyenin içinde olduğunu biliyor. Kendi çabasının onu bir yere götürmeyeceğinin farkında. Şu an kaderi tamamen yazarın elinde. Misal olarak, yazar onu sahile götürüp denizde boğmak istese, daha doğrusu bunu yazsa Beyaz Mantolu Adam buna karşı çıkamaz. Zaten ilk hikâyede sen, adamı mantosuyla birlikte denize sokup çıkarmış, sonra da “Böyle de hikâye mi olurmuş” dememiş miydin?..

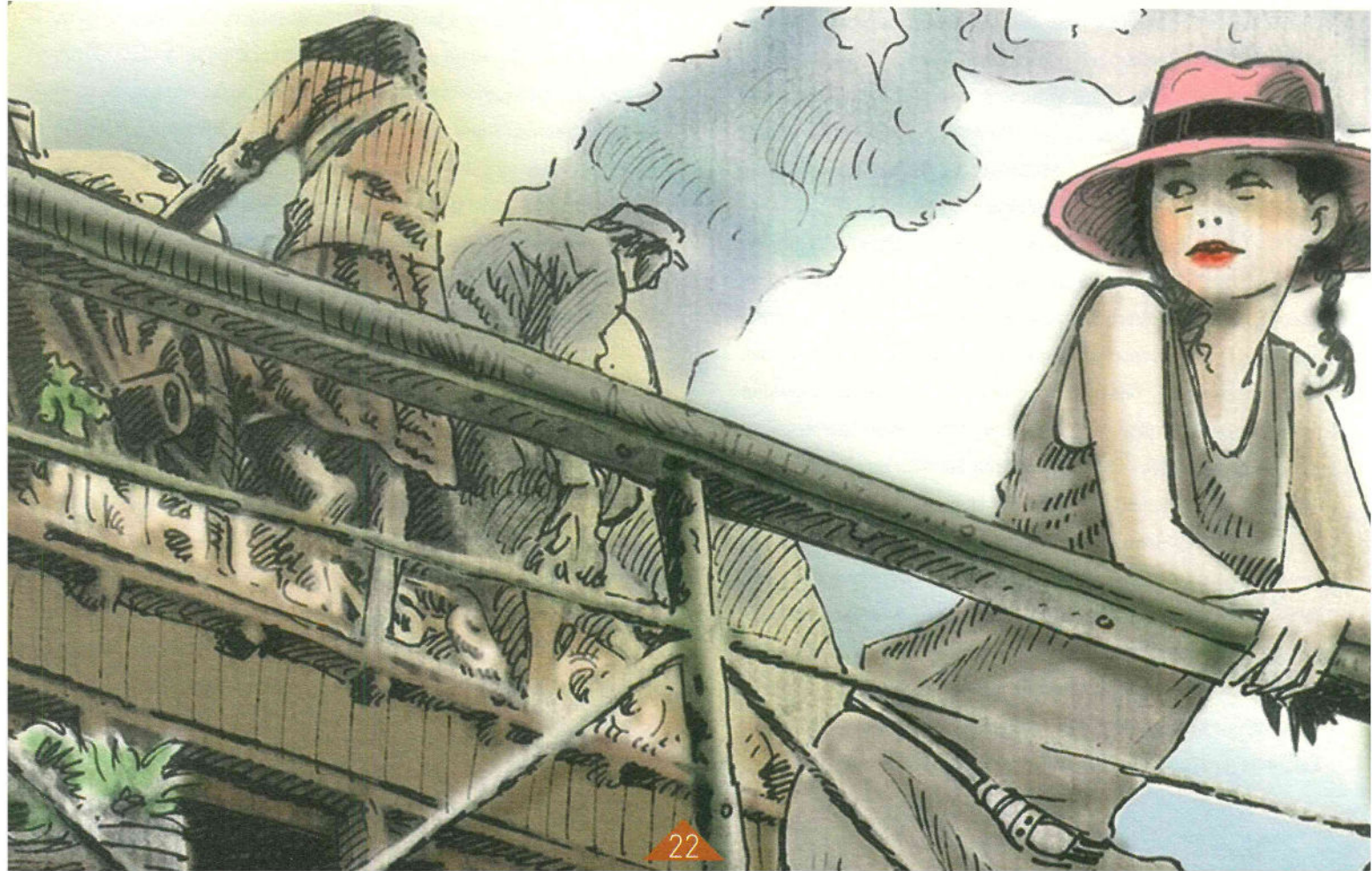

Aman Allah'ım... Bir yazar, bir insan nasıl bu kadar canı olabilir. Nasıl olur da bir insanın hayatıyla bu kadar kolayca oynanabilir. Onlara kızmamalısın. Bunu emin ol onlar da istemezler. Fakat bazen hikâyenin kurtulması için küçük fedakârlıklar yapılması gerekir. Çoğu zaman büyük romanlar, ustaca örülmüş hikâyeler, bazı kahramanların fedakârlıkları ile değer kazanır. Baksana Suç ve Ceza'ya Raskolnikov kendini feda etmeseydi böyle bir eser ortaya çıkabilir miydi hiç? Şunu belirtmeliyim ki, yazarlar, kahramanlarını kendi çocukları gibi severler. Onların hikâyenin çarkları arasında ezilmesini istemezler. Ama bazen hikâye de yazarın kontrolünden çıkabilir. İşte böyle durumlarda yazarı suçlamadan önce iyice düşünmek gerekir. Tamam, tamam. Anladım. Yazarını seviyorsun. Hem senin de yazar olman hasebiyle dediklerini anlayışla karşılıyorum. Ama şunu unutma; bir yazarın burada üzerinde oyunlar oynadığı sıradan bir kahraman, dünyanın öteki ucunda gerçekten hayatta olabilir ve ömrünü yazılanlara göre yaşıyor olabilir. İşte benim merak ettiğim şey bu: Siz yazarlar bunun sorumluluğunu kaldırabilir misiniz? Bak işte şimdi tam bir yazılan gibi konuştun. Neyse tamam, bu mevzuu kapatalım. Biliyor musun? Bu hikâyenin kahramanı şu Beyaz Mantolu adam olur mu bilmiyorum ama Oğuzcuğum Atay, bu adamdan sana güzel bir hikâye çıkacak gibi gözüküyor.

Olmuyor efendim, olmuyor... Ne yaparsam yapayım Beyaz Mantolu Adamı bir hikâyeye yerleştiremiyorum. Hikâye yazarı beyefendi, Oğuz Atay'la bir hikâyede yer alma sevdasına düştü. Onunla edebi sohbet girişti. Beyaz Mantolu Adam'ı unuttu. Yazmak, yazarın metin içi ve dışındaki durumu-tutumu, kahramanların öykü içindeki kaderi, hikâyenin gelişim süreci, vs. konularını konuşuyor.

Ben sadece Beyaz Mantolu Adam'ı malum makûs talihinden kurtarıp onu da hayata ve hikâyelere tutunabilen bir kahraman yapmak, ona yeni bir başlangıç şansı sunmak istemiştin. Açıkça söylemek gerekirse Beyaz Mantolu Adam hikâyesini her okuduğumda vicdanımın nasıl sızladığını, onun için nasıl üzüldüğümü ve yazara nasıl kızdığımı burada kelimelerle anlatamam. Bütün bu duygularına rağmen olmuyor işte. Sanki Oğuz Atay'ın "Tutunamayanlar" laneti bütün kitap ve bütün kahramanlarına yayılmış gibi. Yazılmasından yıllar sonra bile bu lanet kahramanların üzerinden kalkmıyor sanki. Acaba, Beyaz Mantolu Adam da hikâyesinden memnun olduğu için mi başka hikâyelere tutunmak istemiyor? Yoksa kalabalıklar içindeki yalnızlığı, ona zevk mi veriyor? Ya da...

Hayır, böyle olmayacak. Tekrar başlayalım.

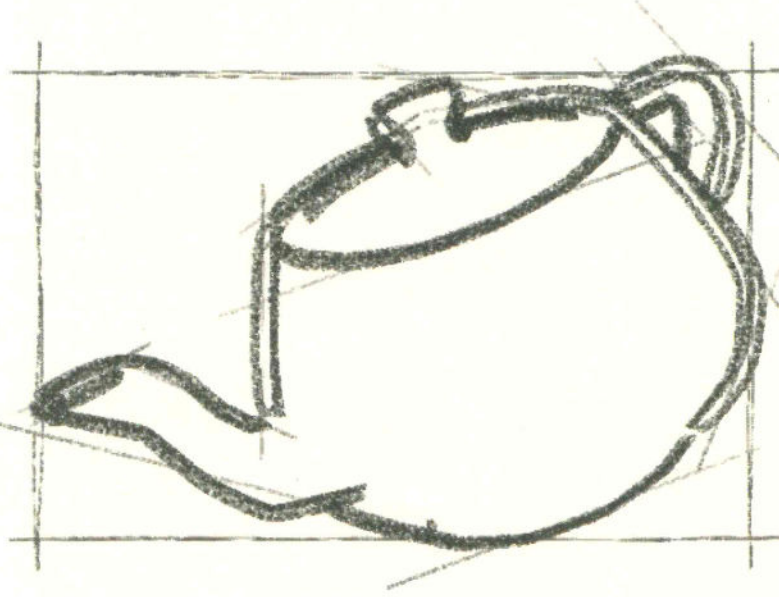

Çaydanlık

Büşra ŞENTÜRK

Küçükken yeşil bir çaydanlığım vardı. Kulpu kırık emziği kayıp ufak bir çaydanlıktı. Parçaları takılıp çıkarılabiliyordu, bu yüzden de emziği kayıptı ya zaten. Ben, nedenini hiç bilmediğim bir şekilde bu çaydanlığı çoğu bebeğimden, arabamdan, tencere takımlarımdan çok seviyordum. Hele bir kaybolsun ortalığı ayağa kaldırıyordum. Tabi şimdi annemle babamı gecenin bir vaktinde kaldırıp kanepelerin altlarında ağlayarak aradığım o günleri hayal mayal hatırlıyorum. İnsan bir şeye ya da birine değer verdi mi kaybetmekten çok korkuyor. Bu ister ucuz bir çaydanlık olsun ya da çok sevdiğiniz biri. Kendimi şekilci diye tanımlayan ben o oyuncuğa, kaldı ki çirkin bir çaydanlıktı, içten bağlıydım. Kendimi o çaydanlığa karşı suçlu hissediyordum. Şimdi nerede diye sorsanız yerini bile bilmem.

İnsan suçlu hissedebilmeli her şeye karşı olabilir bu, öz eleştiriyi yapmayı sağlar. Hataları kabullenmek zordur, kimse kendine toz kondurmak istemez. Ancak bu kendini kandırmaktan başka bir şey değildir. Bazı öz eleştiriler de vardır ki kendi deyimimle bilişsel kırbaç, zihinde dolaşan ruhsal delik, sürekli düşünüp bir sonuca varamamak her şeyin her hatanın sorumlusu kendinmiş gibi hissetmek. Hiç kimse sürekli suçluluk duygusuyla bıçak sırtında yaşayamaz, yaşamamalıdır. O yüzden eleştiriyi yaparken birey tarafsız üçüncü bir şahıs yerine koymalıdır kendini. Ne iyi tarafının yanında olmalıdır ne de kötü tarafının. Bencil dünyada insan ne kadar kabuğundan çıkmaya çalışsa da zihin kişinin kürkçü dükkânıdır.

Çaydanlık, aile ortamıdır, saadeti temsil eder. Bir bardak çay teklifini kimse reddedemez, aile babası edasıyla sofraların başköşesine oturur, tüm aile onun etrafında toplanır. Çaydanlık babadır, dışardan hep kızgın görünür ancak içindeki her soğukta içinizi ısıtır. Çaydanlık çoğu zaman çocuklar için uyarıcıdır 'Aman dikkat et evladım.' 'Cıs dokunma sakın!' rir.Çaydanlık ortadayken gezinmeye bile izin verilmez zavallı yavrucaklara: 'Aman ayakaltında dolaşma yavrum. 'Bunu bu kadar problem haline getiren elbette ailelerdir. Korunma içgüdüsüyle çaydanlık hepimiz için de bir canavar olmamış mıydı?

Aileler iyi ebeveyn olma yolunda aşırı korumacılığa kaçabiliyorlar. Yaşlandıklarında onlara iyi bakacak evlat profilini çoğu zaman korku yoluyla meydana getiriyorlar. Çünkü her anne baba Goriot Baba mağduriyetinin kendilerinde hayat bulmasından korkuyor. Herkes yavrusunu her çağda kullanılan o klasik kalıplara sığdırmaya çalışıyor, gönüllü olarak asimile edilmeyi kabullenmeyen ise Gregor muamelesi görüyor. Aile ne kadar masum bir kurum gibi gözükse de bu yönüyle evlatları kendi hiyerarşisinde idama mahkûm ediyor.

Çaydanlık altı demliğine aşiktir. Alt önce aşkla alevlenir sonra üstü onun sevgisiyle demlenir. Ancak demlik hiçbir zaman karşılık vermez aşığına o kaynadıkça daha çok kibirlenir. Her defasında daha çok acı çeksin ister. Acı feryatlarına kulaklarını tıkır ne de olsa o kendisini daima sevecektir. Kendi kendine gururlanır, ona asla boyun eğmeyecektir. Ancak bir gün bardak çıkagelir bardağı gören demlik sözünü unuttur belki aşığına boyun eğmez ama kendi aşkı huzurunda ilk kendi eğilir, çaydanlık altı demliğe bu kadar yakın olmanın mutluluğunu yaşarken demliğin gözü bardaktadır. Kısa bir an için de olsa ikisi de iki farklı kişi için mutluluğu tatmıştır. O günden sonra demlik her gün bardağın yolunu gözler, altı da ona daha yakın olabilmeyi. İnsanda böyledir aşkı için sağ gözüne sıkmayı da göze alır, maden altında boğulmayı da. Her İnsan aslında biraz Emma Bovary dir. Tatminsizdir, hep daha çok sevlmeyi, daha çok kazanmayı, şöhreti arzular. Kibri kendine dost sayar. Kendi çıkarları için insanları harcar, en üste çıktığında artık kanla beslenir hale gelir. İnsan böyledir, bir baston darbelik canı vardır. Ötürken bile yarın ne yapacağım diye düşünüp kendini bitirir.

Sait Faik: Tutunamayanlar, Küçük İnsanlar

Şenol DANIŞMAN

Türk öykücülüğünün çığır açıcı öykücülerinden biri olan Sait Faik (1906-1954), öykücülüğü meslek edinen ender öykücülerden biridir. Coşkulu, içten anlatımıyla gündelik yaşamımıza dokunan yazar; her şeyin öyküleştirebileceğini bize gösterir. Türk öykücülüğünün temel taşlarından biri olan yazar, herkesin kabullenebileceği bir öykü dünyası kurmuştur.

Türk öykücülüğüne “küçük insan”ı yerleştiren yazar, sıradan hayatı öykülerinde ön plana çıkarır. Öykülerinde; balıkçıları, hayat kadınlarını, sokak serserilerini, itilmişleri kısaca hayata tutunamayanları anlatır. Gündelik yaşamımızda varlıklarını bile hissetmediğimiz insanların hayatlarına dokunur. Eserlerinde seçtiği bu konular onun; sohbet havasında yazan, coşkulu ve müdahil bir yazar olmasını sağlar. Sait Faik, öykülerinde bireysel özgürlüğü ön plana çıkarır. Hümanist bir bakış açısıyla eserlerini oluşturan yazar, insanların hayallerinin gerçek olduğu özgür bir dünyayı arzuladığını öykülerinde sürekli vurgular.

Türk öykücülük tarihinde birçok öyküye imza atan yazar, öykü yazmadaki ısrarı ile küçümsenmeyecek derecede bir öykü toplamı bırakır gelecek kuşaklara. İlk kitabı Semaver'de yoksulluk, cinsellik, özgürlük temalarını işler. Dünya vatandaşlığını savunan yazar, hümanist bir anlayışla insan olmanın gerekliliğini savunur. Şahmerdan adlı öykü kitabında ise balıkçıları, çöpçüleri, ameleleri anlatır. Bu metinlerde cinsellik önemli bir yer tutar. Lüzumsuz Adam onun öykücülük dünyasında yeni bir atılım oluşturur. Bu öykülerinde karamsarlık, umutsuzluk, yalnızlık vurgusu öne çıkar. Kimi araştırmacılar onun bu karamsarlığını, siroz hastalığını öğrenmesine bağlar.

Mahalle Kahvesi'nde anlatıcı, yoksulları, balıkçıları öykünün merkezine alarak sarhoş, yalnız insanları gözlemler. Havuz Başı adlı öykü kitabında, İstanbul meyhanelerinde, kahvehanelerinde rastladığı kişiler: Serseriler, kumarbazlar ve yenilmişlerdir. Alemdağda Var bir Yılan Sait faik öykücülüğünün en zirve eseridir. “Dülger Balığının Ölümü”, “Hişt, Hişt” gibi öyküler burada yer alır. Gerçeküstü yaklaşımlar, sembolik anlatımlar ile toplumsal duyarlılığı bu kitaptaki öykülerinde ön plana çıkarır.

Sait Faik öykülerinde, İstanbul insanının akıp giden hayatı bir film şeridi gibi gözlerimiz önüne serilir. Tutunamayan insanlar onun öykülerinin ana izleğini oluşturur. Savrulmuş insanlara yenedünyalar kuran yazar; sokakları, istasyonları balıkçıları gezerek mutsuzları, yalnızları, başıboşları anlatır. Yazar, öykülerinde kahramanlarını anlatırken şehri ondan ayırmaz, şehir ve insan ortaklığını birlikte anlatır.

Kahraman olarak seçtiği kişiler, gündelik hayatın içinden seçtiği insanlardır. “Kalabalık bir caddenin oldukça sevimsiz bir kahvesine akşamları çıkıyor, camın önündeki masaların hemen arkasındaki yere oturup kalıyorum. Saatlerce gelip geçenleri seyrediyorum (Mahalle Kahvesi). Sait Faik, dünyayı ancak öyküleriyle ve hayalleriyle değiştirebileceğine inanır. Bu anlayışla öyküsüz bir an bile yaşayamayacağını düşünür. Yaşadıkları ile yazdıkları biri birine çok benzer. Öyküleri bir bakıma onun otobiyografisi gibidir. Öykülerinde anlattığı hep kendisidir. Akıp giden gündelik hayattan seçtiği aylıklıklar, aslında hep kendi ruhunu yansıtır. Hayatı güzelleştirmek için edebiyatı bir araç olarak görür.

Yalnızlık onun öykülerinde önemli bir yer tutar. Varoluşsal sancı çeken insanların avareliğini, serseriliğini sevecen bir tavırla ele alır. Onun bu kahramanları seçmesinde bohem bir yalnızlığı sevmesinin önemli bir yeri vardır. Yalnızlık onun eserlerinde bazen toplumun değer yargılarına bazen kendine yabancılaşma ile gözlerimiz önüne serilir. Öykülerinde, bir mutluluk arayışı içindeki öykü kahramanları, genellikle yalnız mekânları tercih eder. Bu durum öykü kahramanlarında bir kaçış olarak karşımıza çıkar.

Sait Faik'in öykülerinde kurduğu diyaloglar ve kısa cümlelerle kurduğu şiirsellik onun üslubunda önemli bir yer tutar. Sait Faik, küçük ama derinlikli durumları öyküleştirmeyi sever. Öykülerinde yeni yaklaşımlar kullanır. Büyüklüğü gerçekçiliği çağrıştıran fantastik anlatımında (Mesaret Otel) gerekse gerçeküstü yaklaşımla ele aldığı (Alemdağda Var Bir Yılan) öykülerinde oldukça başarılıdır. Türk öykücülüğünde bir çığır açan Sait Faik, seçtiği konular ve kullandığı yaklaşımlar ile kendinden sonraki yazarlara bir ışık tutar. Türk öykücülüğünün temel taşlarından biri olan Sait Faik, gündelik hayatımızda varlıklarını bile hissetmediğimiz “tutunamayanları” Türk öykücülüğüne kazandırmıştır.

Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim!

Şenol DANIŞMAN- Doğukan ADİL-Ezgi DALAHMETOĞLU

- **Ezgi Dalahmetoğlu:** Cemil MERİÇ'in kaleme aldığı Bu Ülke kitabının ön sözünde de belirttiği gibi "Asıl çaba sanatçıyı eserlerinden tanımaya çalışmak, satır satır, paragraf paragraf, cilt cilt." Bu yüzden Nâzım'ı anlatırken şiirlerinden sıkça söz etmeliyiz. Sizce onu en iyi anlatan eser hangisi?
- **Şenol Danışman:** Nâzım Hikmet'in aşk şiirleri arasında, hapisteyken karısına yazdığı (Piraye) "Saat 21-22" şiirlerinin farklı bir yeri vardır. Bu şiir Nâzım'ın şiirleri içinde bir devrim özelliği taşır. Şairin gerek şiir coğrafyasına gerekse de şiirimize getirdiği yenilikleri bu şiirde görebileceğimizi düşünüyorum. "Saat 21-22 Şiirleri"nin Türk şiirine getirdiği yenilik sadece içerik ve biçimde değil, Nâzım'ın kavgası ile sevdasını birleştirdiği şiirler olarak tanımlanabilir. Bu şiirlerin esin kaynağını Piraye için yazdığı mektuplar oluşturmaktadır.

Bulutlar geçiyor : haberlerle yüklü, ağır.

Buruşuyor hâlâ gelmeyen mektup avucumda.

Yürek kirpiklerin ucunda

uzayıp giden toprak uğurlanır.

Benim bağırışım gelir : - "Pîrâye ,

Pîrâye!.." -diye...

- **Ezgi Dalahmetoğlu:** "Bir dev gibi seviyordu dev..." Bu yüzden Mavi Gözlü Dev ya zaten, peki Piraye'ye yazıldı diye bilinen Mavi Gözlü Dev şiiri aslında kime yazılmıştır?
- **Şenol Danışman:** Bu şiirin Piraye'ye yazıldığı Türk edebiyatında sıkça dillendirilmiştir. Nâzım Hikmet Piraye için yazdığı şiirler ile beslendi büyüdü diyebiliriz. Fakat bu şiirin Nt. Hanım'a yazıldığını Vala Nurettin Bey 1965 yılında yayınladığı hatıratlarında bahseder. Nt. Hanım Muhiddin Birgen diye bilinen bir ittihatçının baldızıdır. Nâzım ile İstanbul'da tanışır daha sonra Moskava'da "Bolşevik nikahı" ile evlenirler. Nt. Hanım aniden Türkiye'ye döner.

Bir iddiaya göre anlaşılmadığı için bir başka iddiaya göre rahata açıktır, bu yüzden varlıklı bir aile oğlu bir öğretmenle evlenerek Nâzım'ı hayatından çıkarır. Nâzım onu halen çok seviyordu, ayrılığın infialinden sonra Mavi Gözlü Dev şiirini kaleme alır. M. Zekeriya Sertel de Nazım'ın ayrılma sürecini Vala Nurettin Bey'den naklen aktarır. Attila İlhan'ın "Hangi Edebiyat" adlı eserinde bu konular detaylıca anlatılmıştır.

- **Ezgi Dalahmetoğlu:** Nazım, Türk edebiyatına neler katmıştır?
- **Doğukan Adil:** Bir devrim şairi Nâzım. Edebiyatımızda çok büyük yenilikler yapan bir dev, "mavi gözlü bir dev." Düşünceleriyle uyuşmayan şairleri bile 835 Satır ile etkileyebilecek kadar büyük bir edebiyatçı. Türk edebiyatının, Türk şiirinin gelişmesine büyük katkıda bulunmuş, şiirlerinde çok farklı bir üslup kullanmıştır. Nazım Hikmet'in hayatına baktığımızda eserlerini, sanatını etkileyen çok şey buluruz. Her şeyiyle o bir devdir, "mavi gözlü bir dev."

- **Ezgi Dalahmetoğlu:** Nâzım Hikmet'in Kemal Tahir üzerinde bir etkisi var mıdır?
- **Şenol Damışman:** Tutuklu kaldığı süre içinde hapis arkadaşı Nazım Hikmet'le tartışacak çokça zaman bulmuş olan Kemal Tahir, sosyalizm hakkında derinlemesine malumat sahibi olur. Fakat o, Türk toplum yapısı ve Marksizm'in Türk toplumuna uyarlanmasında bazı çelişkiler yakalayarak kendi orijinal yorumlarına kapı aralamıştır. Bir diğer taraftan Nâzım Hikmet'in on yıl boyunca mapushaneden Kemal Tahir'e yolladığı mektuplar hem bu iki önemli ismin kişiliklerine, sanat ve dünya görüşlerine hem de hummalı bir döneme tanıklık eder. Kemal Tahir, hapisane yıllarında Anadolu köylüsünü yakından tanıma fırsatını bulur. 1930'ların başında edebiyata şiirle başlayan Kemal Tahir, öykü yazmaya hapisanede karar verir. Yazdığı öyküleri aynı davadan hükümlü olarak başka cezaevlerinde yatan Nazım Hikmet'e göndermektedir Kemal Tahir düzenli olarak öğrenmeye hevesli genç bir öğrenci gibi, hocasının yorumlarını beklemektedir. Nazım Hikmet'in yönlendirmeleriyle kalemi sağlam, kurgusu güçlü, olaylara yaklaşımı zekice bir yazar doğar Türkiye'nin hapisanelerinde.
- **Ezgi Dalahmetoğlu:** Nâzım Hikmet, Türkiye'de mi yoksa yurt dışında mı daha çok tanınıyor?
- **Doğukan Adil:** Nâzım Hikmet, büyük aşamaların yetiştirdiği, büyük aşamaları belirleyen büyük şairlerdendir. Aşamalar sonrasının kolay ve moda akımlarının ölçüleriyle anlaşılıp değerlendirilemez. 1938'den 1963'e kadar, 25 yıl kendi memleketinde, eserlerini yayımlayamamıştır. Bu bakımdan çok bahtsız bir sanatçıdır. Son beş yıldır, hemen bütün eserleri yayımlandığı halde, Nâzım Hikmet beklenen büyük ilgiyi görmedi. Genç kuşaklarda umulan heyecanı uyandıramadı. Türkçesi, halklar üzerinde etkisini yitirmiş şiir dünyamızı, gücü ölçüsünde canlandıramadı. Şiirimiz son elli yıllık çok önemli dönemi üzerinde, gerekli incelemelere, yeniden değerlendirmelere de yol açamadı.
- **Ezgi Dalahmetoğlu:** Nâzım Hikmet enfarktüstten ölmüştür ve Yine 'Memleketim Üstüne Söylenmiştir' şiirinde "enfarkında yüreğimin" diye bir bölüm geçer. "Doktorları Nâzım'a 'Eğer aşık olacaksan ancak 3 yıl daha yaşarsın' demişler. Nâzım bu olaydan 3 yıl 4 ay sonra enfarktüstten ölmüş..." Ölümünün sebebi sence gerçekten aşk mı yoksa Türkiye'de ve Rusya'da yaşadıkları mı?

- **Doğukan Adil:** Memleketi uğruna kendini edebiyata veriyor. Ama 13 sene haksız yere hapis yatıyor, Rusya'da ise kandırılıyor. Nâzım Hikmet Rusya'da 'kullanılmak' istendiğini anlayıp gerçeği kavrayınca da rejimi eleştiriyor. "Çok pahalı ödedim inanmanın bedelini!" diyerek de uğradığı hayal kırıklığı ve kızgınlığı dile getirmiştir. 'İvan İvanoviç Var mıydı Yok muydu?' piyesinde Stalin'i eleştirmesini rahatlıkla görebiliriz. Tüm bunları Nâzım'ın cesaretine bağlıyoruz. Fakat ne yazık ki, karşılığı çok geç alınmış. Yine yaşarken değil, öldüğünde değeri sapanmış. Ölümünün asıl sebebi olmasa da, yaşadığı üzücü olaylar onu çok derinden etkilemiştir maalesef.

Bir Parça Şeker

Ayşegül KATIRCI "Genç Oğuz Atay Öykü Yarışması Türkiye Birincisi

O sabah dükkânı açtıktan hemen sonra biraz durgunlaştı, esnedi sonra. Uykusunu alamamıştı. Bitmek bilmiyordu çünkü. Bitmek bilmeyen uykusuzluğu değil yazdığı romandı aslında. Sayfalar bitiyor, roman bitmiyordu.

Her sabah evden çıkar yürüyerek dükkâna gelirdi. Başka bir işi yoktu zaten. Dükkânda oturur. Müşteri gelirse onlarla ilgilenirdi ki bir şekerci en fazla ne yapabilirdi? Bu sorunun cevabını sıra dışı bir şekilde veriyordu bizlere. Dükkâna gelen müşterilere istedikleri bir parça şeker karşılığında, kendisine dertlerini anlatmalarını isterdi. Tabi ki bazı müşteriler onu: "İyi misiniz, neden?" diye yadırgıyor ve ithamlarla karşılıyordu. Ama bu ona garip gelmiyordu. Alışmıştı bu tarz konuşmalara. Alt tarafı dert dinlemek isterdi. Bunun kime ne zararı olabilirdi ki? Ayrıca kimsenin adını, soyadını, yaşını, mesleğini bilmeden dertlerini, hayatlarını dinlemek zevkti onun için.

O gün boyunca biraz daha esnedi. Tezgahın biraz önünde bulunan bir masa vardı. O masa ona hep kirli gelmişti. Arka taraftan bir bez alıp masayı silmek için yanaştı. Güzelce masayı sildi. Tam işini bitirmişti ki kapının üzerine yaptırılan zil çalmaya başladı. Bu onun için güzel bir haberdirdi. Can sıkıntısı yerini keyifli bir hale bıraktı.

"Merhaba" diyerek içeri genç bir adam girdi. "Merhaba buyurun!" dedi bizimki. Gülümseyerek cevap vermişti.

"Ben biraz şeker alacaktım." dedi genç adam.

"Tabii..."

Tezgahın başına geçti. "Ne kadar olsun peki?"

"Bilmem, bir kız isteme için ne kadar gerekir?" Bizimki güldü masumca. "Bir kutu yeterli olur."

"Çok sağ olun." dedi genç adam. Eli titriyordu ama mutluordu.

"Bir şey teklif edebilir miyim size?"

"Tabii" dedi adam. Biraz şaşırılmıştı.

"Burada bulunan şekerlerden bir parça almanız karşılığında bir derdinizi anlatmanızı istesem. Yanlış anlamayın niyetim kötü değil. Sadece sizi dinlemek şeker tadında." Biraz daha masumca baktı adama.

Adam sıkıntı ile ofladı. Belli ki onun da dinlenmeye ihtiyacı vardı.

"Peki" dedi. "Ama bir saatten daha az vaktim var."

Kadın sevinçle az önce sildiği masaya oturdu. Adam da karşısında bulunan sandalyeye oturmuştu.

"Benim hayatımda sadece babam vardı. Ta ki şu yaşıma kadar! Hayatımda bir de o var şimdi, sevdiğim kız! Bir saat sonra onu ailesinden istemeye gideceğiz. Ve sonra o, benim nişanlım da olacak. Sonrasında da yine her şeyim olmaya devam edecek."

Bir nefes aldı. "Hasta." dedi. "Kanser hastası. Öğreneli bir hafta oluyor. Onun hala haberi yok. Bir ben biliyorum bir de ailesi bu gerçeği. Evlenene kadar da ona bunu söylemeyi düşünmüyoruz. Ailesi perişan ama bir yandan da korku var hepsinde. Gitmesin istiyorlar, gidebilir biliyorlar. Onlar ailesi tabii. Perişan oluyorlar. Ya ben? Ben ise eriyorum. Nefes alamıyorum. O fark etmiyor ya da ben öyle sanıyorum. Doktor bir ilaç verdi. Basit bir ilaç sanıyor. Bu aralar zayıflamaya da başladı. Dalga geçiyoruz. 'Gelinliğe nasıl sığacaksın?' diye. Aldırmıyor bu duruma neşeyle karşılık veriyor bizlere. İyi değil aslında biliyoruz, biz de biliyorum iyi değiliz."

Sustu bizimki. Duyuyordu böyle şeyler ama bu kez dinlemek ağır gelmişti. "Tesellisi yok biliyorum." diye başladı sözüne. Kalktı, cam bir kavanozla renkli şekerlerden getirdi. Adama bu kavanozdaki şekerlerden birini seçmesini söyledi. Genç adamın şaşkınlığı biraz daha arttı. Ardından tereddütle mavi bir şeker seçti. Bunun üzerine kadın gülümsedi. Ve söze başladı: "Umut yoktur ama var edilebilir. Zaman akıyor." dedi. "Bilemezsin neler olur. Bu seçtiğin şekerde olduğu gibi olumsuz gördüğün şeyler olumluya dönebilir. Zihninden geçenler anladığım kadarıyla şu an karanlık ama seçtiğin şeker gibi zihnindekiler maviye dönebilir; çünkü umudun her zaman bir rengi vardır!" dedi. Ardından sözlerini: "Bir parça umut için bile olsa neden mücadele etmiyorsun?" diyerek tamamladı.

Adamın endişeli yüzünde biraz da olsa bir rahatlama belirdi. Haklıydı şekerci kadın. Umut var edilebilirdi. Sevdiği kadını düşündü. Onun hayata nasıl bağlı olduğunu ve gülümseyişini getirdi aklına. Oysa bu dükkâna gelmeden önce yitirmişti cesaretini. Kaçıp gitmek istiyordu kimseye bir şey demeden. Çünkü cesareti yoktu sevdiği kadının ölümüne tanık olmaya. Belki umut etmeyi bilmiyordu yeterince. Belki de umut etmek için sadece bir parça şeker ihtiyacı vardı.

"Teşekkür ederim." diyerek paketi düşünceli bir şekilde alarak ayrıldı şekerciden genç adam.

O gün yine biraz sıkıntılı geçti. Sayfalar bitti, roman yine bitmedi. Akşam oluyordu. Hava bozuyordu git gide. Kadın camdan dışarıyı izlemekteydi bu sefer. O ara tam daldığı sırada içeriye biri girdi. Evet, zil çalmıştı yine. Kadın bakışlarını kapıya yöneltti. Yirmili yaşlarda bir kızdı gelen.

"Merhaba!" dedi yine bizimki. "Merhaba!" dedi kız isteksiz bir şekilde.

Kızda bir şeyler vardı, anlamıştı. "Ne alacaksınız?" diye sordu şekerci kadın. Kız sustu. "Oturun lütfen." dedi, "Vaktiniz varsa?". Biraz garipsese de oturdu kız.

Yine aynı temiz masa, aynı sandalyeler, aynı dinleyici; fakat farklı yazar, farklı hayatlar...

"Bir parça şeker seçmenizi isteyeceğim sizden. Karşılığında da derdinizi anlatmanızı isteyeceğim. Kötü bir şey değil istediğim sadece bir parça içinizi dökmeniz, rahatlatmanız."

Kızın gözlerinde aynı bakışlar oluştu. İhtiyaç: dinlenme ihtiyacı. “Tamam.” dedi usulca. Anlatmaya başladı biraz çekinerek: “Ailem yok benim. Yani; vardı. Kaybetmişim. Almışlar beni, yolunu kaybedenlerin arasına. Yetiştirme yurduna. Yaşım geçince çıktım yurttan. Bir aile apartmanında arkadaşla ev tuttuk. Aile gibi sevdiler bizi. İki yıl oldu. Bir gün evlerinde bir fotoğraf bulduk. Çocukları varmış kaybolmuş. Bu çocuğu çok aramışlar. Anlattıkları hikâye benim hikâyemmiş meğer. Sare’ymiş adım. Sare. Üç ay önce öğrenmişler. Söylememişler bana.”

Ağlamaya başlamıştı. “Asıl olan ise; az önce onlardan kaçmam.”

Durdu kadın. Kısa bir sessizlik oldu. Kızın ağlaması kesilince şekerçi kadın kalktı yine elinde renkli şekerlerin olduğu kavanozla geldi. Kıza bir şeker seçmesini söyledi. Genç kız önüne gelen şekerlere kısa bir süre göz gezdirdi. Tam siyah bir şeker uzanmaktaydı ki duraksadı.

Sonra nedendir bilinmez pembe bir şeker seçti. Şekerçi kadın kızın seçtiği şeker hem şaşırdı hem de bu seçimden memnun oldu.

Sessizlik bir süre daha devam etti. Zaman akıyordu. Sessizliği bozan kadın oldu: “Hikâyenden kaçamazsın.” dedi.

“Bu senin hikâyem, kahramanı da sensin. Eğer bu hikaye devam ediyorsa sen varsın diye ediyordur ve edecektir de.”

Kız: “Belki ben bir hikâyemin kahramanı değilim. Belki de bu da bir hikâye değil.”

Kadın: “İzledin mi?” diye sordu hayretle.

“Birçok kere.” Diye fısıldadı kız.

“Güzel rastlantı.” Diyerek kavanozdan bir şeker daha uzattı kıza. Kız bu kez beyaz bir şeker seçti tereddütsüzce. Kadın artık daha kendinden emin kızla konuşmaya başladı. Bu uzun konuşmanın sonunda kıza şunları söylüyordu: “Bu senin hikâyem, yazar sensin, silen sen, yine yayımlayan da sen olabilirsin! Ben sadece bir bölüm okuyan kişi olabilirim. Umut, kaybedilmemesi gereken bir şeydir. Sen kaybetme! Yolunu kaybetse de, umudunu asla kaybetme. Çünkü yolunu kaybetse de umut hep vardır. Ama umudu kaybedersen ötesi hiç yoktur!”

Genç kız kadının sözlerinden oldukça etkilenmişti. Az önce dükkâna girerkenki duygusallığının yerini mantığı almıştı. Şekerlerin de etkisiyle belki kendini şu an daha iyi hissetmekteydi. Yaşadığı olayları zihninden geçirince aslında o kadar da kötü değildi. Bir ailesi vardı artık. Olanlara bir de böyle bakınca kendini daha iyi hissetti. Pembe ve beyaz şeker kaplarını atmak için eline aldı ve kapıya doğru yöneldi.

“Teşekkür ederim.” dedi kadına. Yağmur durmuştu. Çıktı dükkândan. “Yo!” dedi. “Kaybedilmiş ama savaş kazanılmamış. Umut var yolu kaybetmiş olsam da. Bu umuttan bu savaşı barışa çevirebilirim.” dedi. Şekerçiden aldığı pembe şekerlerden bir tane daha ağzına attı ve keyiflice yoluna devam etti.

Gece yarısına karşı bir zil sesi daha duyuldu. Gelen kardeşiydi kadının.

“Abla!” dedi kardeşi ağlamaya başladı. Sarıldı kadına.

Kardeşine dikkatlice bakarak “Sana bir teklifim var.” dedi kadın. Kardeşi kafasını kaldırmadı dizlerinden ama ablasını dinledi can kulağıyla. “Bir parça şeker vereceğim sana. Sen de dertlerini anlatacağım bu gece bana.” Kardeşi anlatmak istiyordu zaten. Dinlenmek istiyordu.

Kadın önce şeker dolu kavanozunu getirdi. Kardeşine birini seç dedi. Kız kardeşi sarı olan şeker seçti ve şeker ağzına attı. Ablası soruyor kardeşi de duraksamadan anlatıyordu. Sabaha kadar her şeyi anlattı kız, kadın da dinledi onu. Güneş doğmaya başlarken kadın dikkat ederek kardeşinin başının altına yastık koydu ve koltuktan kalktı. Gitti masanın başına bir saat kadar yazdı. Kardeşinin anlattıklarıyla bitmez dediği romanına sonra “SON” yazdı büyük harflerle. En başa döndü. Hiç yazmadığı başlığı yazmak için. “Bir Parça Şeker” yazdı bıraktı. Renkli şekerlerin bir kavanozdaki hikâyesiydi yazdıkları. Hepsi gerçek hikâyelerden tat bulan şekerlerin hikâyesiydi. Her tadışta bir kişiye umut olmuştu şekerler.

Şekerçi kadın mutluydu bu günlerde. Kitabı çıkmıştı. Sonra aradan aylar geçti. Kitabının nihayet imza günü vardı. Karşısına genç bir adamla kadın geldi. Kitabın ön sayfası değil de son sayfalarına doğru bir yer açıktı. Garipsemedi şekerçi kadın. Çünkü herkes beğendiği bir yere imza attırıyordu. “Kimin adına imzalayayım?” dedi kadın neşeli bir şekilde. “Var edilen umutlara!” dedi adam. Kadının masasında duran boş kavanoza ilk şeker attı. Kadın atılan mavi şeker görünce kaldırdı başını o genç adamı gördü. “Merhaba!” dedi. “Merhabalar!” dedi adam. “Umut var edilebilir demiştiniz.” dedi. Yanındaki genç kadın söze karıştı: “Var edilebilirmiş!” dedi. “Bakın hayattayım.” diyerek gülümsedi. Şekerçi kadın genç kadına sarılarak gülümsemesine minnetle karşılık verdi. Sonra başka insanlar geldi geçti. Son kişiydi gelen bunu da imzalayayım gideyim diye düşündü kadın. “Kime?” dedi. Usulca. “Bir parça şeker!” dedi. Karşıdaki. Elinde de pembe bir şeker vardı. Bu kez gelen ise; Sare isimli genç kızdı. Elindeki şeker yarısı renkli şekerlerle dolmuş olan kavanoza bıraktı. Şekerçi kadının keyfi iyice arttı.

İmza günü sona ermekteydi ki elindeki sarı şekerleriyle gelen bu kez kız kardeşiydi. Kardeşinin kitabını da imzaladı. Renkli şekerlerin olduğu kavanozu da alarak buradan çıktılar. Kardeşi ile eve gittiler. Sabah erkenden kalkıp dükkânına gitti kadın. Kirli masayı silerek beklemeye başladı. Sonra yine aynı zil sesi ve yine aynı sözcükler duyuldu. “Merhaba!” dedi gelen. “Hoş geldiniz!” dedi kadın. Siparişi aldı. “Sonra bir teklifim var.” dedi. “Size bir parça şeker versem, siz de bana bir derdinizi anlatır mısınız? Kaşları çatıldı müşterinin. Kadını yadırgayarak “Siz iyi misiniz?” dedi. Ve paketini alıp çıktı dükkândan. Usulca gülümsedi kadın çıkan müşterinin ardından. Alışmıştı, alışıkta. Devam edecekti bir parça şeker...

Göl Anadolu Lisesi'nin Geçtiğimiz Yedi Ayda Kültür, Sanat ve Spor Alanlarındaki Başarıları

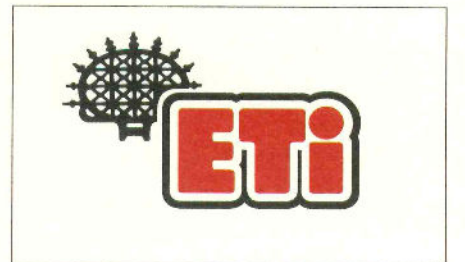
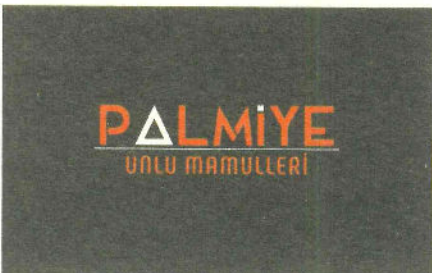
- Ezgi Dalahmetoğlu - Cinnah Genç Yazarlar Ödülü Yarışması İl Birinciliği
- Ahmet Feyzican Güloğlu - 2. Çekmeköy Uluslararası Kısa Film Festivali Katılımı
- Nursima Akça - Sivas Kongresi Kültür Şenlikleri Türkiye Birinciliği
- Rana Sayan - Samsung Boğaziçi Kıtalararası Yüzme Yarışması Kıtalararası Yüzücü Unvanı
- Nursima Akça ve Zeynep Büşra Çevik - Tarık Buğra Paneli Katılımı
- Nursima Akça - Dilimiz Kimliğimizdir Deneme Yarışması İl Birinciliği
- Betül Feyza Ekici - Dilimiz Kimliğimizdir Deneme Yarışması İl İkinciliği
- Nursima Akça - Dilimiz Kimliğimizdir Deneme Yarışması Türkiye İkinciliği
- Azize Hasanbeşeoğlu - Öğretmenler Günü Kompozisyon Yarışması İl Birinciliği
- Kız Futbol Takımı Kastamonu İl Birinciliği
- Ayşenur Genç - Öğretmenler Günü Kompozisyon Yarışması İl İkinciliği
- Ezgi Dalahmetoğlu - İnsan Hakları Kompozisyon Yarışması İl Birinciliği
- Betül Feyza Ekici - İnsan Hakları Kompozisyon Yarışması İl İkinciliği
- Ahsen Ak - Mevlana'da İnsan Felsefesi Deneme Yarışması Türkiye Birinciliği
- Ayşenur Genç - Mevlana'da İnsan Felsefesi Deneme Yarışması Türkiye Dördüncülüğü
- Azize Hasanbeşeoğlu - Mevlana'da İnsan Felsefesi Deneme Yarışması Türkiye Yedinciliği
- Erkek Basketbol Takımı Kastamonu İl Birinciliği
- Kız Masa Tenisi Takımı Kastamonu İl Birinciliği
- Azize Hasanbeşeoğlu - Gençlerin Gözüyle Yardımseverlik Deneme Yarışması İl Birinciliği
- Ezgi Dalahmetoğlu - Kastamonu Sözcü Gazetesi Köşe Yazarı
- Yüzme Takımı Kastamonu İl Birinciliği
- Kız Masa Tenisi Takımı Çankırı Bölge Birinciliği
- Kastamonu İl Gençlik Ve Spor Müdürlüğü Bilgi Yarışması İl İkinciliği
- Emrullah Meral - Şiir Okuma Yarışması İl Birinciliği
- Kız Satranç Takımı İl Birinciliği
- Kız Satranç Takımı İl Dördüncülüğü
- Erkek Satranç Takımı İl Üçüncülüğü
- Azize Hasanbeşeoğlu - Çanakkale Şehitlerine Özlem ve Vuslat Deneme Yarışması Türkiye İkinciliği
- Ahsen Ak - Mehmet Akif ve Gençlik Deneme Yarışması İl Üçüncülüğü
- Alperen Velioğlu - Üç Adım Atlama İl Birinciliği
- Ahmet Sefa Madenoğlu - Disk Atma İl Birinciliği
- Muhammed Furkan ARIK - 13. Genç Saif Faik Hikaye Yarışması Türkiye Finali

80
yıl

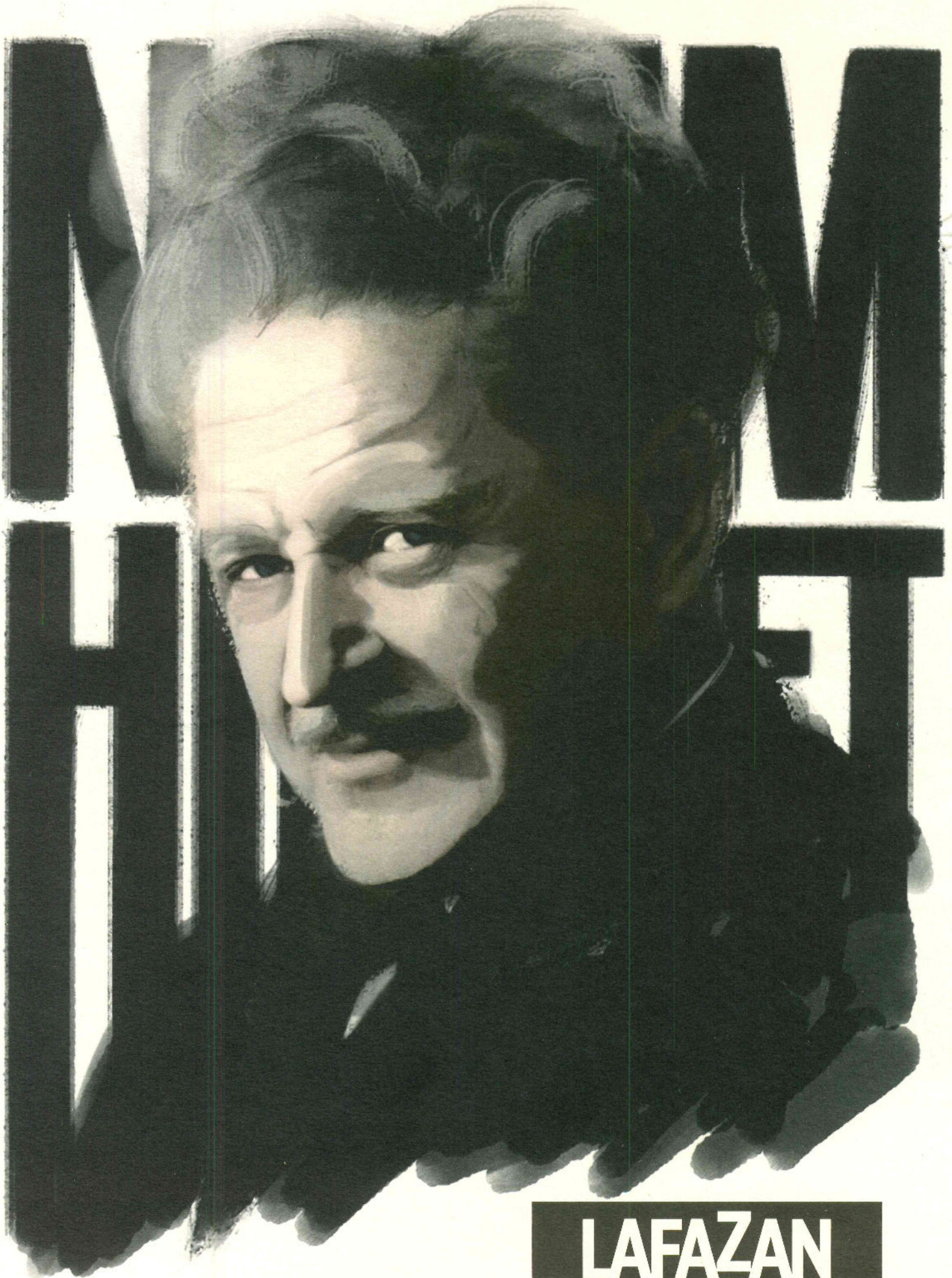
LAFAZAN

LAFAZAN